

 SIVILRETTS-
FORVALTNINGEN

ÅRSRAPPORT 2022

**KAP 1: LEDERENS
BERETNING**

Anne Pauline Jensen gikk av som direktør for Statens sivilrettsforvaltning (SRF) 1. desember 2022 og jeg tiltrådte som direktør 15. februar 2023. Mine overordnede vurderinger av virksomhetens samlede resultater for 2022 er i hovedsak basert på foreliggende dokumentasjon om måloppnåelse og ressursbruk.

Hovedmål for SRF i 2022 har vært å prioritere utviklingen av fagområdene vergemål og voldsoffererstatning, samt å forberede innføring av ny voldserstatningslov. Samlet sett har resultatene på måloppnåelse på prioriterte oppgaver vært som forventet. Det er min vurdering at rettsikkerheten til våre brukere i hovedsak er godt ivaretatt i 2022.

På vergemålsområdet vil jeg trekke frem at prosjekt FUFINN (Fullmaktsløsning for innbyggere) har oppnådd prosjektets mål innen planlagt tids- og kostnadsramme. Innen utgangen av 2022 var tilnærmet alle vergefullmakter digitalisert. Dette betyr at nesten alle vergehavere har fått vergemål som er bedre tilpasset deres ønsker og behov. Tiltak fra SRF og prioriteringer av ressurser fra statsforvalterne (SF) bidro til måloppnåelsen. Rettsikkerheten blir bedre ivaretatt ved at vergefullmaktene er klart avgrenset og enkelt kan trekkes tilbake ved behov.

For å sikre at vergeoppdraget utføres i tråd med vergehavers interesser og ønsker er det viktig at verger har tilstrekkelig kompetanse. Kurstillbudet på SRFs e-læringsplattform er utvidet i 2022 og godt egnet til å heve vergenes kompetanse, samt at vi ser en positiv utvikling i bruk av plattformen.

I 2022 har SRF prioritert ressurser til arbeidet med å sikre en god implementering av ny voldserstatningslov. Det var behov for en ny lov som kunne gi en mer effektiv og forutsigbar saksbehandling. Ny voldserstatningslov gir etter min vurdering en styrking av rettsikkerheten til de som omfattes av ordningen. Et enklere regelverk vil bidra til at voldsutsatte som har krav på erstatning kan få rimelig, rettferdig og rask kompensasjon. Den nye loven ivaretar også rettsikkerheten til de som er anklaget for å ha begått en voldshandling, ved at de blir part i saken og vil ha anledning til å imøtegå anklagene.

Prioritering av denne oppgaven er en medvirkende årsak til lavere saksavvikling både hos SRF og Kontoret for voldsoffererstatning (KFV). Søkere av voldsoffererstatning har fått behandlet sine saker med tilstrekkelig kvalitet, men rask saksbehandling er også viktig for å ivareta rettsikkerheten. KFVs resultater når det gjelder utvikling av restanser og saksbehandlingstid tilsier at måloppnåelsen ikke kan vurderes som tilfredsstillende. KFV

viser til utfordringer med å beholde og rekruttere ansatte. Det er forventet at den nye voldserstatningsloven vil frigjøre ressurser i KFV til å redusere restanser etter tidligere lov.

SRF har det overordnede ansvaret for rettshjelpsområdet, og skal sikre at rettshjelpsordningen ivaretar rettsikkerheten til brukerne av ordningen. Foreløpig har vi ikke sett at heving av inntektsgrensen fra 2022 har hatt effekt på rettshjelpsforbruket. Jeg mener allikevel det var riktig å løfte inntektsgrensen etter mange år uten heving. SRF imøteser effekten av ny heving av inntektsgrensene med virkning 1. januar 2023.

Samlet sett mener jeg SRF har utøvet og videreutviklet gode sekretariatsfunksjoner. Fra 1. januar 2022 overtok SRF ansvaret for sekretariatsfunksjonen for klagenemnda for krav om erstatning og kompensasjon for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (Intops). Saksbehandlingstiden er redusert som følge av innføring av mer effektive arbeidsformer og digitalisering av søknadsprosessen. Det er brukt tid og ressurser på å forberede overtakelse av nye oppgaver og funksjoner fra årsskiftet, blant annet sivile rettsanmodninger og ny sekretariatsfunksjon for Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendighetsinternatet. Min oppmerksomhet er nå rettet mot å sikre at vi ivaretar disse oppgavene effektivt og med god kvalitet, og at vi ytterligere legger til rette for en enhetlig tilnærming.

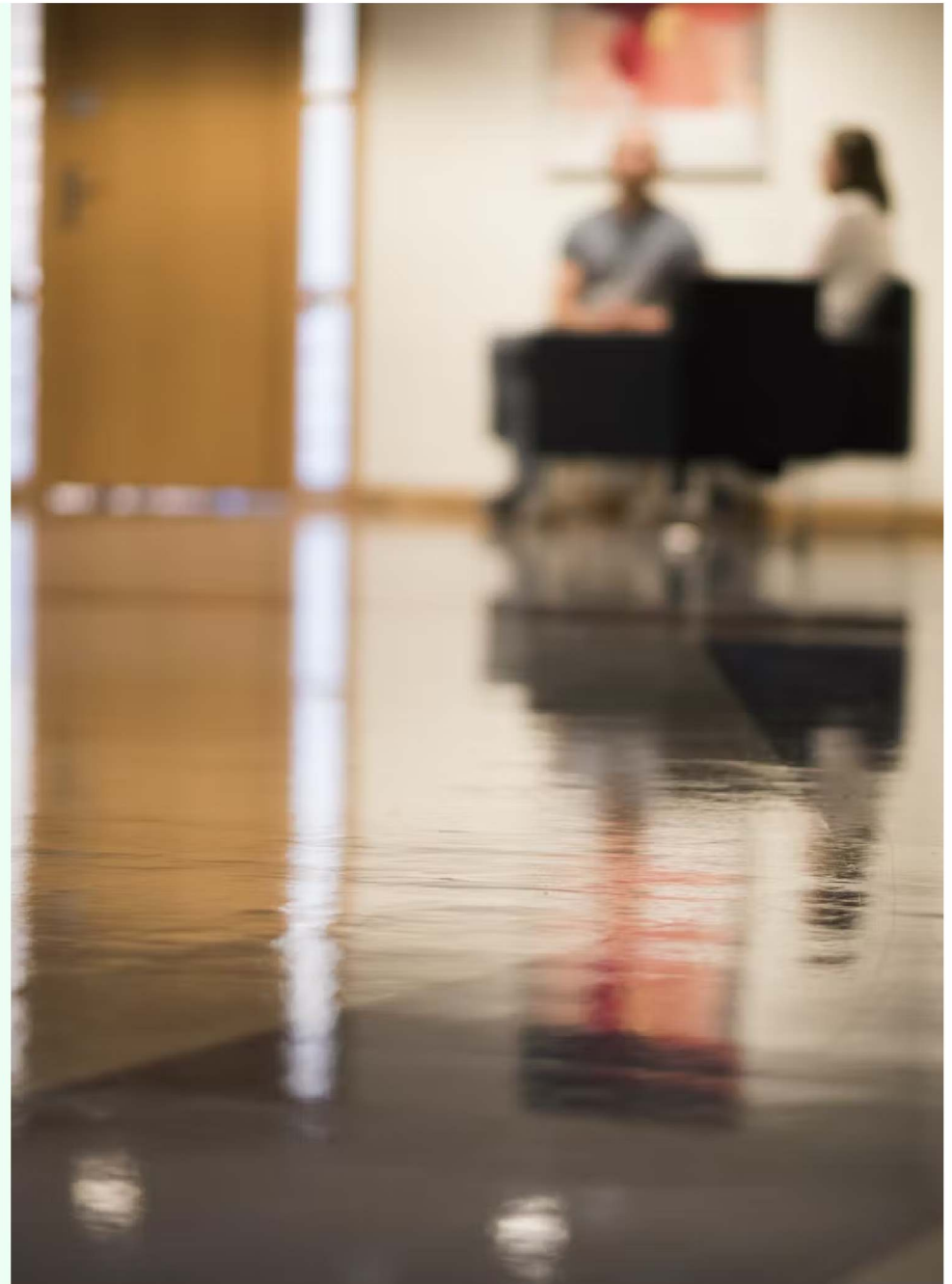
Samlet sett har SRF gode resultater i 2022, det har vært en god utnyttelse av tilgjengelige ressurser og tilfredsstillende balanse mellom drift og utvikling. Jeg har nå blitt kjent med mye god kompetanse i virksomheten og jeg ser frem til å videreutvikle SRF for å løse samfunnsoppdraget på en best mulig måte og for å skape gode tjenester for våre brukere.

Oslo, 15. mars

Siv Hallgren
direktør

KAP 2: INTRODUKSJON
TIL VIRKSOMHETEN OG
HOVEDTALL

SAMFUNNSOPPDRAG

SRF forvalter statlige ordninger på tvers av sivil- og strafferetten. Ordningene skal sikre individets rettigheter og rettslikhet og bidra til god rettspleie. Treffsikker og rask saksbehandling og samhandling med relevante aktører skal bidra til at ordningene oppfyller sitt formål. SRF skal være en pådriver for at ordningene styres, forvaltes og utvikles med best mulig effekt for brukerne og samfunnet. Vårt arbeid skal baseres på et faglig godt grunnlag.

VERDIER

Samfunnsoppdraget skal løses med forankring i våre verdier: service, tillit, effektivitet, respekt og kvalitet (STERK).

VÅRE OPPGAVER

SRF er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og er sentral vergemålsmyndighet. Våre arbeidsoppgaver er knyttet til behandling av enkeltsaker og direktoratsoppgaver.

SRF har vedtakskompetanse innenfor følgende sivilrettslige felt: vergemål, rettshjelp, erstatning etter strafforfølgning, tomtefeste, stadfestelse av testamenter og saker etter voldsoffererstatningsloven.

SRF har etatsstyringsansvaret for statsforvalteren på områdene vergemål og rettshjelp, og for Kontoret for voldsoffererstatning. Vi forvalter tilskuddsordningen for spesielle rettshjelpiltak, garantiordningen for bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet og eksigible gjeldsbrev.

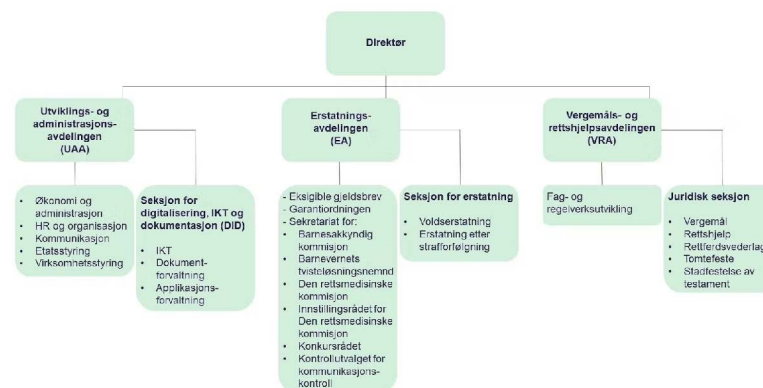
SRF utøver også sekretariatsfunksjon for

- Erstatningsnemnda for voldsofre
- Stortingets utvalg for rettferdsvederlag
- Den rettsmedisinske kommisjon
- Barnesakkyndig kommisjon
- Barnevernets tvisteløsningsnemnd
- Konkursrådet
- Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll

- Klagenemnda for kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner

SRF har 80 ansatte per 31.12.22. Tallet inkluderer timelønnede og ansatte i ulønnet permisjon. Antall årsverk totalt er om lag 67. Virksomheten er lokalisert i Oslo og på Hamar og er organisert i tre avdelinger. Lederteamet består av:

- Direktør: Siv Hallgren
- Avdelingsdirektør Utviklings- og administrasjonsavdelingen: Janne Karlsen
- Avdelingsdirektør Vergemåls- og rettshjelpsavdelingen: Line Schei Mogenstad
- Avdelingsdirektør Erstatningsavdelingen: Kristina Kjeverud

Organisasjonskart

Justis- og beredskapsdepartementet har fastsatt seks overordnede sektormål for justis- og beredskapssektoren. SRF skal særlig bidra til å nå sektormålet "Rettsikkerhet".

Departementet har i samarbeid med SRF fastsatt virksomhetsspesifikke mål og styringsparametere:

VIRKSOMHETSMÅL 1: VERGEHAVERNE FÅR IVARETATT SINE INTERESSER

SP 1 - Andel nye verger som gjennomfører grunnleggende e-opplæring

SP 2 - Tilsynet med vergene skal videreutvikles

SP 3 - Utvikling i klagesaker

VIRKSOMHETSMÅL 2: EN EFFEKTIV OG VELFUNDERENDE VERGEMÅLSORDNING

SP 4 - Utvikling i andel digitale vergefullmakter

SP 5 - Utvikling i tilsynet med vergers økonomioppfølging

VIRKSOMHETSMÅL 3: PERSONER SOM SØKER VOLDSOFFERERSTATNING SKAL OPPLIVE RETTSIKKERHET

SP 6 - Utvikling i klagesaksbehandlingen

VIRKSOMHETSMÅL 4: EN EFFEKTIV OG BRUKERVENNLIG VOLDSOFFERERSTATNINGSORDNING

SP 7 - Redusert saksbehandlingstid

SP 8 - Utvikling i restanser

VIRKSOMHETSMÅL 5: EFFEKTIV OG BRUKERVENNLIG RETTSHJELP

SP 9 - Utvikling i klagesaksbehandling

NØKKELTALL/VOLUMTALL

Tabell 2.1 Sentrale volumtall for virksomheten

	2022	2021	2020	2019	2018
Innkome klagesaker vold	896	948	1 023	809	691
Innkome klagesaker vergemål	333	401	522	402	501
Innkome saker alle saksfelt totalt	14 716	14 403	14 525	14 081	13 052

Tabell 2.2 Nøkkeltall

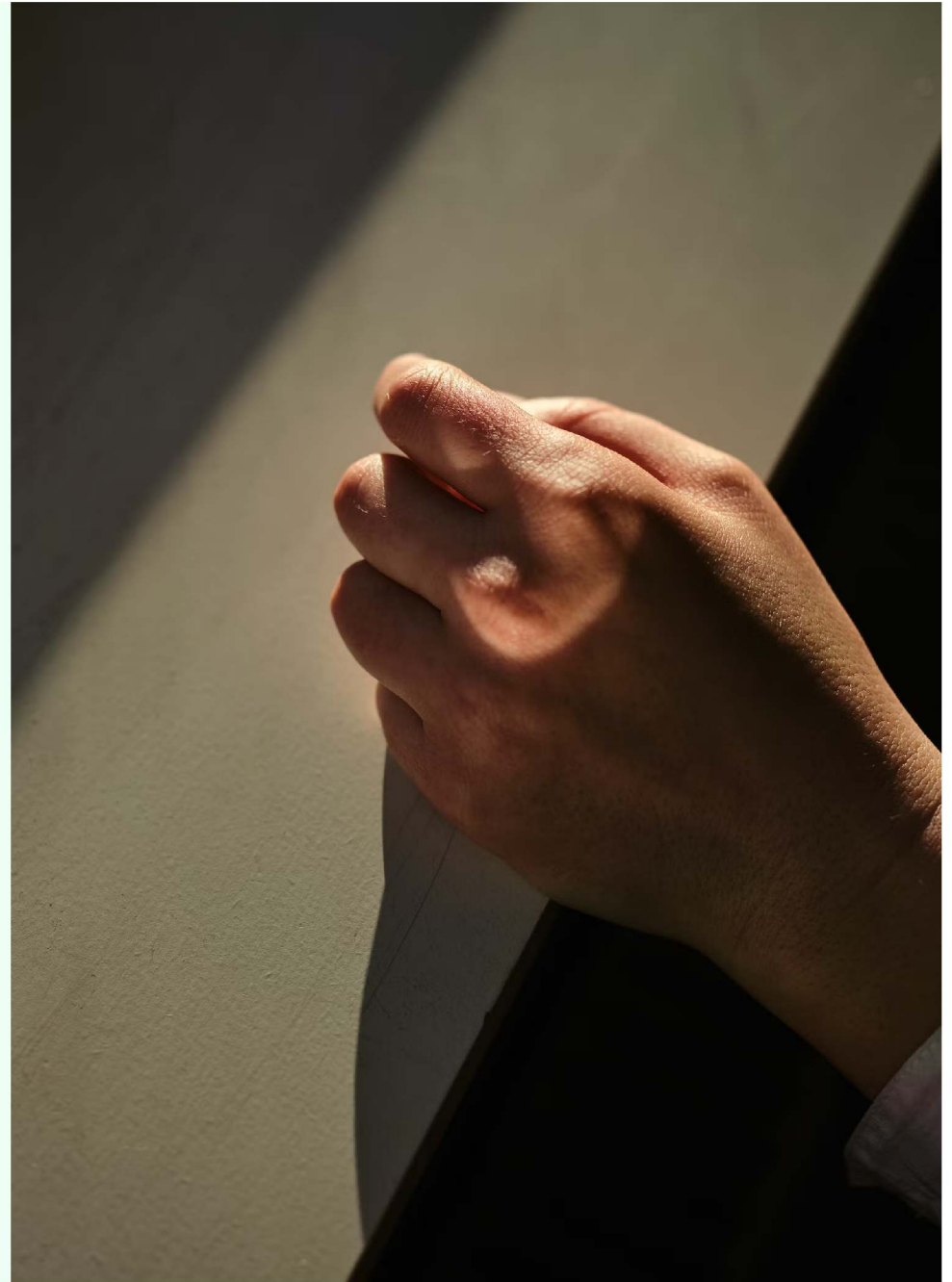
	2022	2021	2020	2019	2018
Antall årsverk	67	68,7	66	62	62
Tildeling kap. 473 (mill. kr) [1]	55,7	58,75	55,77	51,08	53,9
Regnskap kap. 469 (mill. kr) [2]	41,2	43,63	40,16	43,01	34,47
Driftsutgifter kap. 473/469 (mill. kr)	96,78	101,43	92,74	94,36	86,75
Lønnsandel av driftsutgifter kap. 473/469 (%) [3]	64	64,6	63,40	61	65,5

1) SRF forvalter totalbevilgning på kapittel 473 post 01 og har ansvar for tildeling av midler til Kontoret for voldsoffererstatning. Tallet utgjør SRFs andel av tildelingen over kapittelet.

2) SRF forvalter totalbevilgning på kapittel 469 post 01 og har ansvar for tildeling av midler til statsforvalteren på vergemålsrådet. Tallet er SRFs reelle forbruk på kapittelet.

3) SRF overtok forvaltningsansvaret for vergemålsapplikasjonen i 2016. Dette har medført en betydelig økning i driftsutgifter på kapittel 469 post 01.

KAP 3: ÅRETS
AKTIVITETER OG
RESULTATER

3.1 Vergemål

Vergemål er en velferdsordning for personer som trenger hjelp og støtte for å oppfylle rettighetene og ivareta pliktene sine på lik linje med andre. Alminnelig vergemål er frivillig. Vergen skal gi god beslutningsstøtte og utøve oppdraget i tråd med personens vilje og behov. Vergemålet skal tilpasses den enkelte og skal ikke være mer omfattende enn nødvendig. I 2022 hadde rundt 42 300 voksne personer i Norge et frivillig vergemål.

Statsforvalteren er lokal vergemålsmyndighet og behandler saker i første instans. De skal også rekruttere, lære opp og føre tilsyn med verger. SRF er sentral vergemålsmyndighet og hovedoppgavene er etatsstyring og budsjettansvar, overordnet ansvar for faglig utvikling, kapitalforvaltning, klagesaksbehandling, forvaltning av saksbehandlerløsningen VERA og tilsyn.

Det er SRFs vurdering at kvaliteten på arbeidet som utføres i vergemålsforvaltningen i hovedsak er god og rettssikkerheten og retten til selvbestemmelse er ivaretatt. Dette underbygges blant annet av SRFs tilsyn og SFs årsrapportering.

Antallet voksne personer med vergemål har vært relativt stabilt de siste årene, se tabell 3.1. Det er en liten økning på 5 prosent i antall opprettede vergemål for voksne sammenlignet med året før. Andelen eldre i Norge øker ^[1] og personer med demens utgjorde om lag 45 prosent av dem som fikk opprettet vergemål for første gang i 2022.

ALTERNATIVER TIL VERGEMÅL

Utviklingen i antall vergemål er relativt stabil samtidig som bruken av fremtidsfullmakter øker. SRF og statsforvalterne har arbeidet med å informere om og fremme bruken av privatrettslige alternativer til vergemål som fremtidsfullmakter, legalfullmakter og private fullmakter. Statsforvalteren stadfester ikrafttredelsen av stadig flere fremtidsfullmakter. I 2022 ble 56 prosent flere ikrafttredelser av fremtidsfullmakter stadfestet sammenlignet med året før. SRFs og statsforvalternes informasjons- og veiledningstiltak om alternativer til vergemål har hatt ønsket effekt.

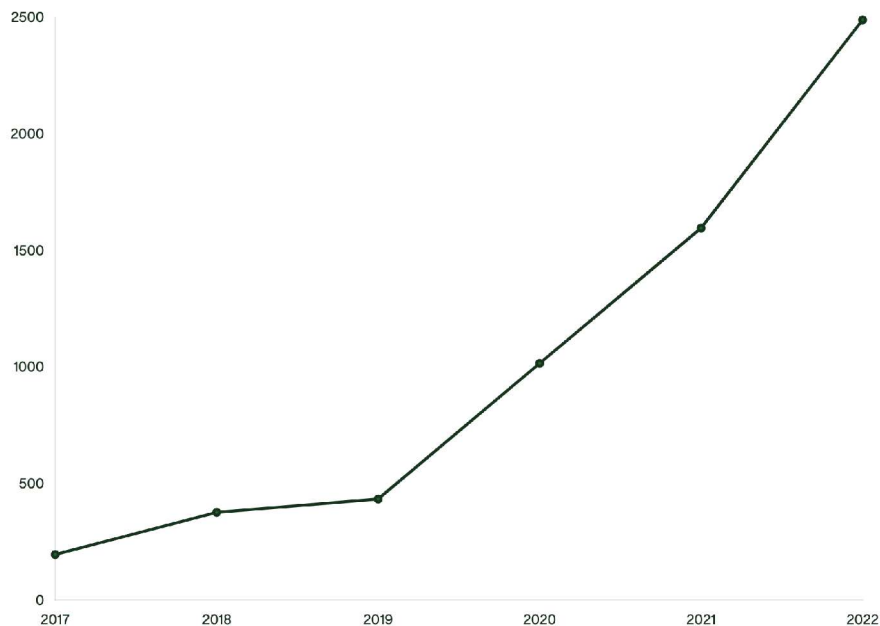
Av begjæringene om vergemål som statsforvalterne mottok i 2022 endte om lag 30 prosent med at det ikke ble opprettet vergemål. Hvor mange søknader som ender med at vergemål blir opprettet varierer mellom statsforvalterne. Flere statsforvaltere rapporterer om at de bruker tid på å informere om alternativer til vergemål, også etter at de har mottatt en begjæring.

Tabell 3.1 Antall personer med vergemål

	2022	2021	2020	2019	2018
Totalt antall vergemål (EMA ikke medregnet) [1]	63 781	64 732	64 292	63 299	64 457
Sakstype «voksen»	42 301	42 561	42 281	41 452	41 849
Opprettet nye vergemål for voksne	6 624	6 325	7 667	6 349	7 579
% Andel begjæringer om vergemål som blir vergemål	71	72	76	76	80
Fratakelse av rettslig handleevne		296	280	236	224

1) EMA - Enslige mindreårige asylsøkere

Tabell 3.2 Stadfesting av ikrafttredelse av fremtidsfullmakter

STATSFORVALTERNE HAR GOD TILGANG PÅ VERGER

Statsforvalteren oppnevner i hovedsak verger blant personens nærstående. Nærstående mottar ikke godtgjøring, men ønsker typisk å være verge fordi de vil hjelpe og støtte et familiemedlem. Av totalt 27 000 verger med oppdrag for voksne er det i dag om lag 1 000 faste verger. De faste vergene har mellom 5 og 140 oppdrag hver. I tillegg er det noen faste verger som i hovedsak tar oppdrag som verge for mindreårige. Disse oppdragene er ofte av kortere varighet og mindre arbeidskrevende.

Statsforvalterne rapporterer at tilgangen på faste verger dekker behovet de har per nå. Flere statsforvaltere oppgir at det er flere som ønsker å bli faste verger enn det de har behov for. Det er også faste verger som ønsker seg flere oppdrag.

UTVIKLING I VERGEMÅLSMIDLER PÅ KAPITALKONTO

Når statsforvalteren oppretter et vergemål, skal vergehaverens økonomiske midler som hovedregel omgjøres til kontante midler og plasseres som innskudd i bank. Vergehaverens midler fordeles på tre kontotyper.

KONTOTYPER

Kapitalkonto

- Midler over 2G
- Statsforvalteren disponerer. Bokføres i regnskapsprogram
- Plasseres i kvalifiserte banker og spareprodukter

Vergekonto

- Midler inntil 2G. Vergehaverens løpende utgifter og inntekter
- Vergen disponerer i tråd med vergehaverens ønsker og vilje
- Vergen har regnskapsplikt

Brukskonto

- Vergehaveren disponerer
- Vergen har ikke disposisjonsrett eller regnskapsplikt

Statsforvalteren forvalter i dag om lag 23 milliarder kroner, fordelt på ca. 34 000 kapitalkontoer i om lag 50 banker.

Virksomhetsmål 1 - Vergehaverne får ivaretatt sine interesser

For å sikre vergehavernes selvbestemmelse og rettsikkerhet, har SRF i 2022 arbeidet med tiltak rettet mot både statsforvalterne og vergene. Statsforvalternes årsrapporter viser at de gjennomgående arbeider for å sikre vergehavernes selvbestemmelse.

SRFs viktigste tiltak for mer individtilpassede vergemål for å ivareta vergehavers interesser har vært prosjektet FUFINN (Fullmaktsløsning for innbyggerne). I løpet av 2022 har over 90 prosent av voksne med verge fått mer individtilpassede vergemål. Flere statsforvaltere rapporterer om at digitaliseringen av vergemåktene har gjort det lettere å tilpasse vergemålene og vergemandatene til vergehavers behov.

Et annet tiltak har vært å introdusere samtalemotodikken «Med den andre for øye» [2] som et verktøy også for vergene. Vergene kan bruke samtalemotodikken til å kartlegge hva personen ønsker og vil.

SRF har også ført tilsyn med hvordan statsforvalterne ivaretar vergehavernes rett til selvbestemmelse ved oppnevning av verge. Se nærmere omtale i tekst under.

ANDELEN GJENNOMFØRTE SAMTALER VARIERER

Samtale med personen som trenger vergemål er en viktig del av statsforvalterens saksbehandling før de oppretter vergemål. Samtalen skal bidra til å sikre frivillighet og individtilpasning. Statsforvalterne rapporterer at de har fokus på å gjennomføre samtaler før de oppretter vergemål, både for å få og gi informasjon og for å sikre frivillighet.

Som det fremgår av tabellen under er det fortsatt store variasjoner mellom statsforvalterne i andelen gjennomførte samtaler. Noen statsforvaltere gjennomfører samtaler i langt flere saker enn andre. Det tilsier at det er mulig å snakke med flere personer enn det enkelte statsforvalterne gjør. SRF vurderer at andelen gjennomførte samtaler er for lav hos flere av statsforvalterne. De statsforvalterne som gjennomfører flest samtaler oppgir at samtalen har en egenverdi og statsforvalterne får nyttig informasjon til saksbehandlingen. Som hovedårsak til at de ikke gjennomførte samtaler oppga statsforvalterne at det var umulig eller formålsløst.

Tabell 3.3. Andel gjennomførte samtaler 2019-2022 i prosent

	2022	2021	2020	2019
Statsforvalteren i Agder	73	65	58	67
Statsforvalteren i Innlandet	42	50	45	52
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	53	52	61	56
Statsforvalteren i Nordland	39	48	37	40
Statsforvalteren i Oslo og Viken	38	42	35	38
Statsforvalteren i Rogaland	48	47	43	47
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	66	59	56	55
Statsforvalteren i Trøndelag	35	40	33	38
Statsforvalteren i Vestland	50	59	47	37
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	58	53	49	50
Samlet resultat	46	48	42,3	45

Samtaler har vært tema i både tilsyn og dialogmøter med statsforvalterne i 2022. I tildelingsbrevet for 2023 har SRF satt som resultatmål for fem statsforvaltere at andelen samtaler skal økes.

SRFS TILSYN MED STATSFORVALTERENS PRAKSIS VED OPPNEVNING AV VERGE

I 2022 avsluttet SRF tilsyn med fem statsforvalteres praksis i saker om oppnevning av verge. Det overordnede inntrykket er at statsforvalterne i de fleste tilfeller ivaretar vergehaverens rett til selvbestemmelse. Samtlige statsforvaltere gjør en vurdering av vergens egnethet og forsøker å finne en verge blant personens nærstående.

Enkelte statsforvaltere fikk som anbefaling å gjennomføre samtale med personen om valg av verge, hvis det er mulig. Det skal innhentes skriftlig samtykke om valg av verge, hvis personen forstår hva samtykket innebærer.

TRYGG ØKONOMIFORVALTNING

Ekstern revisor, EY, gjennomgår statsforvalternes kontroll av vergeregnskapene. Revisors kontroll i 2022 resulterte i en positiv konklusjon i hovedrapporten. Revisor avdekket ingen vesentlige feil eller mangler ved statsforvalterens internkontroll eller ved kontroll av vergeregnskapene.

Basert på revisors rapport evaluerer SRF funn, avvik og gjennomføringen av kontrollen og deler funnene med statsforvalterne. Formålet er å bruke erfaringene for å forbedre Statsforvalterens kontroll med verger. Kvaliteten har utviklet seg positivt de siste årene. I 2021 var det tre statsforvaltere som ikke fullførte kontrollen av vergeregnskapene innen fristen. SRF har fulgt opp dette i 2022, blant annet var vergeregnskapskontroller tema på fagsamlingen i mai. I 2022 fullførte alle statsforvalterne kontrollen innen fristen.

Ekstern revisor gjennomfører også kontroll av statsforvalterens forvaltning av vergehavernes kapitalkontoer. Revisor kontrollerer at disposisjonsrettigheter er oppdatert og i tråd med kravene. I tillegg undersøker revisor et tilfeldig utvalg av utbetalingsbilag, blant annet for å se om transaksjoner har rett mottaker og for å spore og kontrollere underlagsdokumentasjon. I 2022 avdekket revisor ingen feil eller mangler ved disse kontrollene.

KOMPETENTE VERGER

Styringsparameter 1: Andel nye verger som gjennomfører grunnleggende e-opplæring

Vergene skal gi nødvendig beslutningsstøtte og utøve vergeoppdraget i tråd med personens ønsker. Verger skal ha tilstrekkelig kompetanse til å ivareta vergehavers interesser og utføre vergeoppdraget i tråd med regelverket. Statsforvalteren skal sørge for at vergene får den opplæringen de trenger for å utføre oppdraget på en forsvarlig måte.

For å sikre lik opplæring og styrke vergenes kompetanse har SRF videreutviklet e-læringsplattformen med flere kurs. Kursene kan gjennomføres når og hvor vergene selv måtte ønske. Dette gir fleksibilitet for vergene og effektiviserer statsforvalternes opplæringsarbeid. SRF vurderer at e-læringsplattformen er godt egnet til å heve vergenes kompetanse.

I tildelingsbrevet til statsforvalterne for 2022 og i veilederen om statsforvalterens opplærings-, veilednings- og bistandsplikt ga SRF føringer om at nye verger normalt skal gjennomføre det grunnleggende introduksjonskurset. Det har vært en positiv utvikling i antall verger som gjennomfører kurset. Det har gått fra om lag 400 verger i 2021 til omkring 1400 verger i 2022. Til sammenligning oppnevnte statsforvalteren i overkant av 3000 nye verger i 2022.

Det er variasjoner mellom statsforvalterne i hvor mange nye verger som gjennomfører introduksjonskurset og hos enkelte statsforvalteren er andelen for lav. Statsforvalterne har mindre kontakt med de alminnelige vergene og dermed mindre kunnskap om deres kompetanse. Det er særlig viktig at statsforvalteren sørger for at disse gjennomfører

grunnleggende opplæring. SRF følger opp manglende måloppnåelse i styringsdialogen med statsforvalterne.

I tillegg til introduksjonskurset inneholder e-læringsplattformen nå ni kurs. I 2022 har SRF i samarbeid med statsforvalterne utviklet nye kurs og seks av disse ble publisert i løpet av året. Temaene for kursene er

- negativ sosial kontroll
- samtalemetodikk og beslutningsstøtte
- praktiske tips
- vergegodtgjøring
- arv og skifte
- vergens rolle i møte med helse- og omsorgstjenesten

I 2022 gjennomførte om lag 2000 verger omkring 4000 e-læringskurs. I 2021 var det 860 gjennomførte kurs.

SRF skal i 2023 styrke samarbeidet med statsforvalterne om utforming og videreutvikling av opplæringsprogram og e-læringskurs. Målet er at statsforvalterne skal samarbeide om å tilby vergene lik og god opplæring, uavhengig av bosted, og få flere verger til å ta i bruk e-læringsplattformen.

Styringsparameter 2: Tilsynet med vergene skal videreutvikles

Statsforvalterens tilsyn med verger er viktig for å kontrollere om vergene ivaretar vergehavers interesser og utfører oppdraget i tråd med lov, forskrift og vedtak.

Det er store forskjeller hos statsforvalterne i antallet registrerte tilsyn ^[3]. SRF har foreløpig ikke god nok informasjon om statistikken til å gjøre en vurdering av bakgrunnen for forskjellene. I tilsynsveilederen til statsforvalterne er det gitt føringer om at alle henvendelser som kan gi statsforvalterne grunn til å føre tilsyn med en verge skal registreres, selv om en umiddelbar vurdering tilsier at henvendelsen ikke vil bli fulgt opp gjennom nærmere undersøkelser. SRF fører tilsyn med fem statsforvalteres oppfølging av bekymringsmeldinger og vil arbeide videre med tilsynet våren 2023.

SRF har tatt opp med statsforvalterne at det er store forskjeller i antallet registrerte tilsyn og bedt enkelte embeter redegjøre nærmere for når de registrerer tilsyn. Noen statsforvaltere rapporterer at de ikke registrerer alle henvendelser som kan gi dem grunn til å føre tilsyn med en verge. Dette vil de jobbe med fremover. For å få mer kvalitativ informasjon om statsforvalternes tilsyn har SRF i tildelingsbrevet for 2023 gitt føringer om

at statsforvalterne i årsrapporten skal redegjøre for risikovurderinger, funn og oppfølgingstiltak i tilsyn.

SRF har iverksatt flere tiltak for å utvikle systemet for tilsyn med verger og involvert statsforvalterne i arbeidet på samlinger. SRF har revidert veilederen om statsforvalterens tilsyn med verger. Den fokuserer særlig på statsforvalterens risikoarbeid og metode for gjennomføring av nærmere undersøkelser. I 2022 justerte SRF tilsynsoppdraget til statsforvalterne og malene. Tiltakene skal bidra til god og likere praksis. Det er behov for å arbeide videre med å få statsforvalterne til å ta i bruk systemet slik at tilsynspraksis blir mer lik. SRF skal i 2023 samarbeide med statsforvalterne om å forbedre tilsynet med verger gjennom systematiske risikovurderinger.

Fra og med 2019 har SRF gitt statsforvalterne i oppdrag å føre tilsyn med faste verger med flere oppdrag. Innen utgangen av 2022 skulle statsforvalteren føre tilsyn med alle faste verger. Alle statsforvaltere har ennå ikke sluttført tilsynet. SRF vil følge opp dette når tilsynsrapporteringen fra samtlige statsforvaltere foreligger. SRF erfarer at mange verger har nytte av utfyllende tilbakemelding og veiledning.

Statsforvalternes årsrapporter viser at de jobber med å systematisere tilsynsarbeidet. Hovedårsaken til at verger blir fratatt oppdraget er feil i økonomiforvaltningen. Typiske funn statsforvalterne avdekker i tilsyn er at vergen ikke leverer vergeregnskap, ikke forvalter vergehavers økonomi i tråd med regelverket, ikke søker om statsforvalterens godkjenning til disposisjoner og/eller at kommunikasjon mellom verge og vergehaver ikke fungerer.

Styringsparameter 3: Utvikling i klagesaker

Klagesaksbehandling er viktig for rettssikkerheten. Statistikk og erfaringer fra klagesakene kan si noe om hvordan rettssikkerheten og rettslikheten er ivaretatt på vergemålsområdet.

Tabell 3.4 Resultater 2018-2022 Klagesaker vergemål

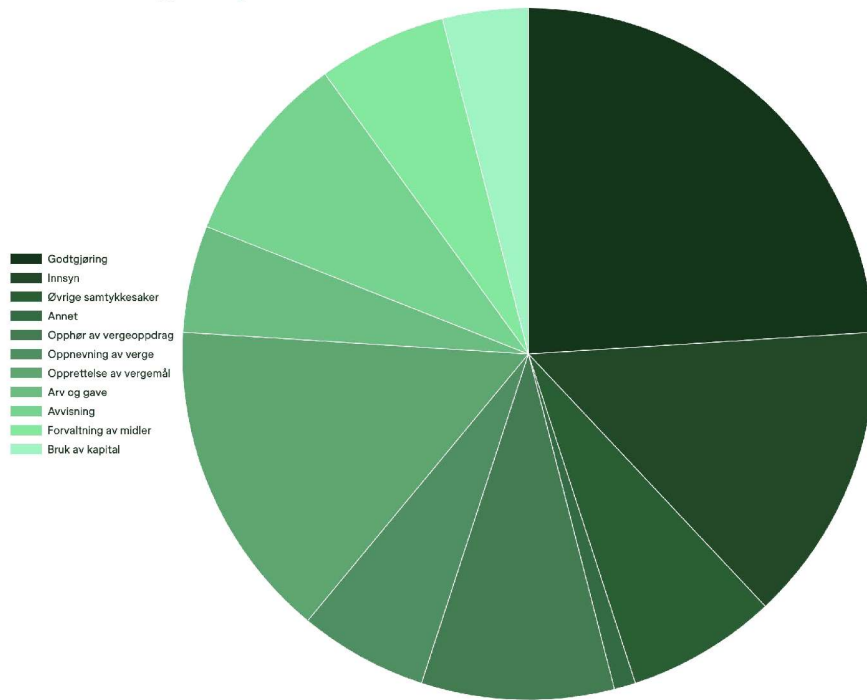
	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne klagesaker	333	401	522	402	501
Behandlede klagesaker	319	489	441	429	503
Restanse	70	56	145	68	97
Saksbehandlingstid (mnd.)	2,5	3,5	2,8	2,7	3,1
Andel klagesaker som gis medhold %	19	24	24	18	21

I 2022 mottok SRF 27 prosent færre klagesaker sammenlignet med året før. De fleste klagenes gjaldt godtgjøring til verge. Andelen saker der SRF ga klager medhold gikk ned og utgjorde om lag 19 prosent ^[4] i 2022. Nedgangen i antall klagesaker og andelen omgjorte vedtak kan tilsa at statsforvalternes saksbehandling har fått enda bedre kvalitet. En årsak kan være at ny organisering av statsforvalterne har bidratt til større og sterkere fagmiljøer. SRF har også gjennom veiledere, saksbehandling og fagmøter med statsforvalterne arbeidet for bedre og mer ensartet praksis.

Likevel er det funn i klagesaksbehandlingen som SRF vil følge opp. Enkelte statsforvaltere har en betydelig høyere andel omgjorte vedtak enn andre. Det har også vært en økning i antallet klagesaker om avslag på krav om innsyn. I flere av disse sakene fikk klageren medhold.

Andelen saker om opprettelse av vergemål har gått noe ned. SRF har registrert en økning i saker der det foreligger en fremtidsfullmakt. Vurderingstemaet har blant annet vært om fremtidsfullmakten dekker personens behov for bistand og om det er behov for vergemål. I mange av sakene er det pårørende som klager på avslaget på begjæringen om vergemål. SRF ga som regel ikke klager medhold i disse sakene.

Tabell 3.5 Sakstyper vergemål

Virksomhetsmål 2 En effektiv og velfungerende vergemålsordning

SRF har som mål å levere mer brukervennlige og effektive tjenester gjennom økt digitalisering. Brukerne våre skal ha samme rettssikkerhet og samme tilgang til tjenester, uavhengig hvor i landet de bor. FUFINN og DIVE (digitalt vergeregnskap) er digitaliseringsprosjekter som har stor betydning for rettssikkerheten og en effektiv vergemålsforvaltning.

Statsforvalterne skal sikre forsvarlig saksbehandling og riktige avgjørelser til rett tid. SRF satte i 2022 resultatmål for statsforvalterens behandling av visse sakstyper. Måloppnåelsen på de prioriterte sakstypene er i hovedsak god.

Tabell 3.6 Statsforvalterens måloppnåelse for prioriterte sakstyper 2018-2022 (resultatmål i 2022 i parentes)

	2022	2021	2020	2019	2018
Opprett vergemål (80 % innen 70 dager)	74	76	78	71	78
Stadfestelse fremtidsfullmakt (80 % innen 30 dager)	84	70			
Klagesaksbehandling (80 % innen 60 dager)	76	74	63	55	39

På bakgrunn av risikovurderinger har SRF endret målkravene i tildelingsbrevet til statsforvalterne for 2023. Det er satt egne resultatmål for statsforvaltere med lav måloppnåelse. SRF har prioritert krav til behandlingstiden i saker som gjelder opprettelse av vergemål for voksne. Bakgrunnen for dette er at flere statsforvaltere bruker lang tid på disse sakene. Det medfører en risiko for at personer må vente lenge på nødvendig hjelp og støtte.

SRF's tilsyn med statsforvalternes praksis ved stadfestelse av fremtidsfullmakter

Høsten 2021 åpnet SRF tilsyn med fem statsforvaltere fordi det var store variasjoner i behandlingstiden i saker om stadfesting av ikrafttredelse av fremtidsfullmakter. Flere statsforvaltere nådde ikke målkravet om å behandle 80 prosent av sakene innen 30 dager. Da SRF ferdigstilte tilsynet i 2022, nådde alle - bortsett fra én statsforvalter - målkravet.

Gjennomgangen av saker og rutiner viste at enkelte statsforvaltere hadde en lavere terskel for å gjøre nærmere undersøkelser av fullmaktens gyldighet enn det regelverket la opp til. Denne praksisen forlenget saksbehandlingstiden. Enkelte statsforvaltere innhentet også helseopplysninger uten hjemmel. SRF anbefalte aktuelle statsforvaltere å endre praksis.

Tilsynet viste at det var behov for å oppdatere veilederen om stadfestelse og registrering av fremtidsfullmaktens ikrafttredelse. SRF publiserte den oppdaterte veilederen i november 2022.

Styringsparameter 4 Utvikling i andel digitale fullmakter

Målsettingen med prosjektet FUFINN har vært å lage vergefullmakter som kan lagres, deles og brukes digitalt som en del av en digital fullmaktsløsning for innbyggerne. FUFINN – vergemål er en del av et større tiltak i regi av SKATE for å lage en helhetlig løsning for digital fullmaktsrepresentasjon. SRF er i 2021 og 2022 tildelt midler fra Digitaliseringsdirektoratets medfinansieringsordning. I 2021 leverte prosjektet rammeverk og teknisk løsning for granulering av vergefullmakter.

De nye vergefullmaktene er tilpasset den enkelte vergehavers behov ved at de angir de konkrete tjenestene personen trenger og ønsker bistand til. De digitale vergefullmaktene kan effektivt endres og trekkes tilbake, og styrker dermed vergehavers rettssikkerhet.

I 2022 var målet at alle vergefullmakter skulle tilpasses det nye rammeverket. Per 2. tertial vurderte SRF at det var stor risiko for at flere statsforvaltere ikke ville nå målet om å digitalisere alle vergefullmakter i løpet av året. SRF fulgte opp disse statsforvalterne, blant annet med styringsdialog, bistand til kompetanseoverføring og ressurser. Statsforvalterne hadde 31. desember 2022 digitalisert om lag 92 prosent av vergefullmaktene. Av de resterende sakene gjaldt mange oppdrag der digitalisering av ulike grunner ikke er aktuelt. Det betyr at tilnærmet alle vergehavere har fått vergemål som er bedre tilpasset deres ønsker og behov. SRF vurderer den samlede måloppnåelsen som tilfredsstillende.

I 2022 har også prosjektet levert teknisk løsning for deling av informasjon om vergefullmakter med modernisert folkeregister. Prosjekt FUFINN har levert sluttrapport til Digitaliseringsrådet hvor hovedkonklusjonen er at prosjektets mål er oppnådd i prosjektperioden i henhold til estimert tids- og kostnadsplan. Prosjektet er avsluttet, men det gjenstår videre arbeid i SRF med blant annet å legge til rette for at andre virksomheter og gevinsteiere skal dele informasjon via Folkeregistrert. Deling fra Folkeregisteret forutsetter lovvedtak og ikrafttredelse av endringer i vergemålsloven som nå er til behandling i Stortinget.

Ønskede effekter fra FUFINN-prosjektet

For vergehavere bidrar digitale fullmakter til

- økt rettssikkerhet ved at vergefullmaktene er klart avgrenset og enkelt kan trekkes tilbake ved behov
- økt beskyttelse mot misbruk og feil knyttet til endringer og opphør av fullmaktsforholdet
- å begrense fullmaktene til det vergehaveren ønsker og trenger hjelp til ut fra sin livssituasjon
- lavere kostnader for vergehaverne og for det offentlige, ved at utgiftene til godtgjøring av verger går ned
- å kunne ta del i de fordelene digital kommunikasjon medfører

For verger bidrar digitale fullmakter til

- en enklere hverdag ved at de vil kunne løse sine oppgaver som fullmektiger på en mer effektiv og tidsbesparende måte
- en mer effektiv utnyttelse av digitale kommunikasjonskanaler, som gir mer tid til andre deler av vergearbeidet
- en tydeliggjøring av hva vergeoppgavene er, slik at vergen ikke går ut over sin fullmakt

For aktører bidrar digitale vergefullmakter til

- besparelser ved at saksbehandleren slipper å håndtere henvendelser fra vergene på papir
- enklere saksbehandling ved at aktøren bruker mindre tid på å tolke vergens mandat
- enkel sjekk om det finnes en gyldig vergefullmakt, eller en bekreftelse av fullmaktsforholdet via Folkeregisteret eller Altinn autorisasjon

KONTROLLEN MED VERGENES ØKONOMIFORVALTNING DIGITALISERES

Styringsparameter 5 Utvikling i tilsynet med vergens økonomioppfølging

Det felles nasjonale systemet for kontroll av vergeregnskap har bidratt til økt rettslikhet og rettsikkerhet for vergehavere, uavhengig av bosted. Det er i dag registrert om lag 37 000 vergemål der vergen har regnskapsplikt. Vergene har tidligere sendt inn fullstendighetserklæring, skattemelding med årsoppgaver og kontoutskrifter for de kontoene som vergen har disponert for vergehaveren. I denne løsningen kontrollerte statsforvalteren minimum 20 prosent av vergeregnskapene basert på et sentralt uttrekk.

I prosjektet DIVE er formålet å digitalisere kontrollen av vergenes økonomiforvaltning ved digital innhentning og gjennomgang av skatte- og bankopplysningene. Målet for prosjektet i 2022 var å innhente skattemeldingsdata fra Skatteetaten digitalt. Målet er oppnådd og statsforvalterne har tatt i bruk løsningen for digital innhentning av skatteopplysninger. Det har gitt både besparelser og kvalitetsheving for vergemålsforvaltningen. Vergene og statsforvalterne spares for manuelle prosesser, og skatteetaten og vergemålsforvaltningen spares for veiledningsoppgaver.

I tillegg er det gjennomført et pilotprosjekt der skatteopplysningene i alle aktuelle vergeoppdrag gjennomgås maskinelt for å identifisere endringer i vergehavers økonomi på et overordnet nivå. Samlet innebærer dette at statsforvalterne er sikret å motta skatteopplysninger, og at det gjennomføres en viss kontroll med økonomiforvaltningen i alle disse vergeoppdragene.

I pilotprosjektet er om lag 700 oppdrag valgt ut for kontroll. Utvalget er basert på endringer som overstiger fastsatte terskler ved sammenligning av skattemeldingene for 2020 og 2021. Statsforvalterne har gitt tilbakemelding om at utvalget fra tilleggskontrollen har truffet bra. I 20 prosent av sakene har det vært behov for å undersøke vergens økonomiforvaltning nærmere.

SRF jobber videre med overføring av digital informasjon fra bankene. SRF har gjort fremskritt med å få på plass en omforent forståelse av regelverket med bankene via BITS (bankene og finansnæringens infrastrukturselskap). Dialogen om tidfesting av fremdriftsplan er positiv. I desember 2022 inngikk SRF en avtale med Nordea som første pilotbank for digital innhentning av transaksjonsdata.

SRF'S ROLLE SOM EIER OG FORVALTER AV SAKSBEHANDLINGSLØSNINGEN VERA

Prioriterte utviklingstiltak i 2022 har vært funksjonalitet knyttet til FUFINN og DIVE. SRF igangsatte på slutten av 2021 prosjektet *Ny økonomisk komponent* (NØK). Prosjektet har fått finansiering fra Digitaliseringsdirektoratets medfinansieringsordning for

digitaliseringsprosjekter, og skal bidra til effektivisering hos statsforvalterne ved å fjerne manuelle prosesser.

Systemet (Agresso) som statsforvalterne bruker for å kommunisere med bankene om penger de forvalter på vegne av vergehavere skal skiftes ut. Systemet er utdatert og målet er å få på plass et nytt og moderne system med tettere integrasjon mot fagsystemet VERA og som møter fremtidens krav til effektivitet og sikkerhet. I desember 2022 inngikk SRF en avtale med en leverandør som skal formidle transaksjoner og annen nødvendig informasjon når statsforvalterne kommuniserer med de om lag 50 vergemålsbankene.

I forvaltningsavtalen ^[5] av vergemålsapplikasjonen inngår også et team som var lokalisert i Ukraina. Krigen i Ukraina medførte en avslutning av arbeidet. Dette ble delvis kompensert med innleie av utviklere i Polen, samt en styrking av leverandørens utviklingsteam i Norge. Totalt sett ble kapasiteten redusert. Konsekvensen har vært lavere fremdrift både på analyse og rettelser av innmeldte feil.

Det er i 2022 registrert mange tilfeller av nedetid i Vera. Utfordringene gjenspeiles i den årlige brukerundersøkelsen om Vera ^[6]. Den totale brukeropplevelsen var redusert fra 5,4 (av 10) i 2021 sammenlignet med en score på 4,5 i 2022. Samtidig rapporterte 60 prosent av respondentene at ytelsen i Vera var utilfredsstillende med betydelig treghet og nedetid. NØK er prioritert tiltak i 2023 for å oppgradere applikasjonen og bedre funksjonaliteten.

SAKER FOR SIVILOMBUDET, DISKRIMINERINGSNEMNDA OG PERSONVERNEMNDA

Rapporter fra Sivilombudet

Sivilombudets forebyggingsenhet har besøkt boliger for voksne personer med utviklingshemming for å undersøke praksis i saker om bruk av tvang. ^[7] Et av Sivilombudets funn var at statsforvalterne ikke ga tilstrekkelig opplæring og veiledning til verger som representerer mennesker med tvangsvedtak.

Høsten 2022 presenterte Sivilombudet funnene for SRF. Blant annet på bakgrunn av dette har SRF publisert et e-læringskurs om vergens rolle i møte med helse- og omsorgstjenesten. Bruk av tvang og makt overfor personer med utviklingshemming var ett av temaene i kurset som skal styrke vergenes kompetanse. SRF vil følge opp temaet videre med statsforvalterne.

Sak for Diskrimineringsnemnda

Diskrimineringsnemnda behandler to klager som gjelder kapitalforvaltningen av vergemålsmidler. Spørsmålet er om kapitalforvaltningen innebærer diskriminering av personer med verge. Diskrimineringsnemndas avgjørelser er ventet i løpet av våren 2023.

Avgjørelse fra Personvernemnda

Personvernemnda behandlet en sak der de kom frem til at statsforvalteren ikke har lovhjemmel til å innhente historiske opplysninger om fullmaktsgivers helsetilstand på tidspunktet da fremtidsfullmakten ble skrevet.

Avgjørelsen gir uttrykk for det SRF mener allerede var gjeldende rett; det er vergemålslovens rammer som avgjør hvor langt statsforvalterne kan gå i sin saksutredning. Det er også vergemålsloven med forarbeider Personvernemnda legger avgjørende vekt på. Deres tolkning er i tråd med vår forståelse av regelverket. I det gjennomførte tilsynet med statsforvalternes praksis ved stadfestelse av fremtidsfullmakter, anbefalte SRF at statsforvaltere som innhentet legeerklæring om fullmaktsgivers helse på opprettelsestidspunktet skal endre praksis.

I tillegg har SRF i veilederen om stadfestelse av ikrafttredelse av fremtidsfullmakter presisert at «Statsforvalteren har ikke hjemmel for å hente inn legeerklæring som beskriver personens helsetilstand på opprettelsestidspunktet.»

3.2 Voldsoffererstatning

Voldsoffererstatning er en statlig erstatningsordning hvor staten yter erstatning til personer som har blitt utsatt for vold og overgrep, og som ikke har fått dekket tapet sitt av den ansvarlige skadevolder, eller gjennom andre ordninger. Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) behandler søknader om voldsoffererstatning i første instans. SRF er etatsstyrer for KFV og har faglig instruksjonsmyndighet overfor KFV. SRF er i tillegg sekretariat for Erstatningsnemnda for voldsofre (nemnda) og behandler klagesaker etter delegert myndighet fra nemnda.

Fra 1. januar 2023 trådte ny lov om voldserstatning ^[8] i kraft. Etter den nye loven er SRF klageorgan for klagesakene både etter ny og gammel lov. SRF har nedlagt et betydelig arbeid med å forberede overgangen til ny lov. Arbeidet har blant annet bestått i forberedelser til avvikling av nemnda og arbeid med ny forskrift. Videre har SRF fått i oppdrag å legge til rette for digitale løsninger som skal sikre en effektiv elektronisk samhandling i voldserstatningskjeden - se nærmere omtale om dette arbeidet under punktet *oppdrag 1*.

Virksomhetsmål 3: Personer som søker voldsoffererstatning skal oppleve rettsikkerhet

De som søker om voldsoffererstatning, skal få riktige avgjørelser med god kvalitet basert på en forsvarlig og forutsigbar saksbehandling. For å ivareta rettsikkerheten til søkere

legger SRF vekt på materielt riktige avgjørelser, at saken behandles innen rimelig tid og at like saker behandles likt.

Høsten 2022 startet SRF et prosjekt hvor de mer komplekse og omfattende klagesakene som gjelder utmåling av erstatning etter voldsskade vurderes og håndteres av et eget team. Blant disse sakene har SRF prioritert alvorlige voldshendelser med store skadefølger. I om lag 50 prosent av disse sakene førte klagen helt eller delvis frem og resulterte i økt erstatning. Halvparten av klagen som førte frem gjaldt erstatning etter drap. Årsaken til omgjøringene er dels at SRF har mottatt avgjørende opplysninger i klagerunden, og dels at det har vært behov for å justere den konkrete erstatningen i tråd med den senere utviklingen i rettspraksis.

Effekten av dette arbeidet forventes å bli en mer tydelig, effektiv og helhetlig praksis, og kompetanseutvikling i organisasjonen.

SRF har i 2022 også hatt et eget team for behandling av klager på regressvedtak, med økt effektivitet og likebehandling som mål. Fra prosjektet startet i februar 2022 avgjorde nemnda og SRF 82 slike klagesaker, mot 68 i hele 2021. Klagen har blitt behandlet forløpende etter mottak og saksbehandlingstiden på disse sakene er klart redusert. Regress ettergis sjeldent. Når klagen fører frem skyldes det oftest at kravet mot oppgitt skadevolder har vært satt frem for sent og derfor er foreldet.

Prosjektene vil bli videreført i 2023.

Høyesteretts dom av 13. mai 2022 (HR-2022-980-A) har hatt betydning for rettspraksis når det gjelder utmåling av oppreisning. Høyesterett økte oppreisningsnivået for voldtekt fra kr 150 000 til 2G. Dommen har medført en økning i tilkjent oppreisningserstatning også i saker som gjelder voldtekt til samleie og seksuelle overgrep mot barn som er til behandling av voldsoffererstatningsmyndighetene. Dommen kan også få betydning for oppreisningsnivåene til etterlatte etter drap og i familievoldssaker, da flere domstoler ved sine vurderinger ser hen til HR-2022-980-A.

Styringsparameter 6: Utvikling i klagesaksbehandlingen - SRF

SRF og nemnda har omgjort flere klagesaker i 2022 enn i 2021, se tabell 3.5. Medholdsprosenten lå i 2. tertial 2022 på 13,3 prosent og økte til 16,6 prosent ved årsskiftet. Økningen skyldes mest sannsynlig SRFs tiltak knyttet til de mer komplekse utmålingssakene og tilhørende andel omgjøringer. Medholdsprosenten i 2022 indikerer at vedtakene fra KFV i det vesentlige er i tråd med praksis og av tilfredsstillende kvalitet. SRF vil følge med på utviklingen i KFVs utmålingspraksis i de komplekse sakene fremover.

SRF har i 2022 totalt sett mottatt om lag 6 prosent færre klager på KFVs vedtak enn i 2021. Nedgangen ses i sammenheng med at KJV har avvirket færre saker i 2022 enn i 2021.

SRF har behandlet færre klagesaker i 2022, enn de to foregående årene. Dette har resultert i økte restanser og noe lengre saksbehandlingstid på de sakene som SRF kan behandle delegert. Nemnda og SRF har i tillegg behandlet klager på regressvedtak, dekning av advokatutgifter og begjæringer om ny behandling av tidligere avgjorte klagesaker (omgjørings saker).

En årsak til lavere saksavvikling og økt saksbehandlingstid i SRF er at det har vært en prioritert oppgave å forberede ny voldserstatningslov, samt å avvikle flere komplekse saker som det tar lengre tid å behandle. I tillegg har forberedelser til avviklingen av nemnda medført endringer i sekretariatets arbeid, særlig siste halvår 2022. Nemnda har hatt høyere aktivitet og har også prioritert omgjøringsbegjæringer av nemndas vedtak og klager på regress i saker der erstatningskravet ikke er pådømt av domstol. Dette har medført at en lavere andel av klagesakene i 2022 har blitt behandlet delegert, enn hva som har vært tilfellet foregående år. Behandling i nemnd krever mer arbeid per sak, både fordi sakene ofte er mer komplekse, fordi de behandles i møter, og saksprosessen i seg selv tar mer tid.

SRF startet i slutten av 2022 også arbeidet med å utarbeide utkast til høringsnotat om ny voldserstatningsforskrift.

Arbeidet med å sikre en vellykket overgang til ny voldserstatningslov fortsetter i 2023. SRF og KJV vil ha saker til behandling etter tidligere regelverk, men SRF forventer at ny voldserstatningslov vil føre til en mer forutsigbar og rettssikker ordning som på sikt vil føre til raskere svar, færre klager og lavere saksbehandlingstid.

Tabell 3.7 Resultater SRF 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne klagesaker	896 [1]	948 [2]	1 023	809	691
Behandlede klagesaker	710 [3]	895 [4]	888	770	604
Restanse [5]	661	513	464	298	253
Saksbehandlingstid Erstatningsnemnda	11	11	10	7	5
Saksbehandlingstid SRF	6	5	5	4	3
Andel behandlet av SRF (%)	67,5	71,9	76	76	68
Andel klager som gis medhold	16,6	13,8	25	9	10
Tilkjent erstatning i klageomgang (mill kr)	9,3	10,4	13,5	7,1	4,6

1) Det er i tillegg mottatt 157 klagesaker om regress, saksomkostningskrav og omgjøringsbegjæringer.

2) Det er i tillegg mottatt 73 klagesaker om regress, samt 80 saksomkostningskrav og omgjøringsbegjæringer.

3) Det er i tillegg behandlet 62 klagesaker om regress og 42 saksomkostningskrav og omgjøringsbegjæringer. Flere vedtak fra KJV har vært samlet i ett vedtak i klageomgang.

4) Det er i tillegg behandlet 68 klagesaker om regress, samt 75 saksomkostningskrav og omgjøringsbegjæringer.

5) Restansetallet for de ulike årene gir et øyeblikksbilde av hva restansen er ved årsskiftet. Det er derfor avvik fra logisk restanse. Avviket skyldes blant annet at flere saker har blitt slått sammen ved vedtaksskriving. De sammenslåtte sakene vil kun telle som ett vedtak.

SAKER FOR DOMSTOLEN OG SIVILOMBUDET

Søkmålsfrekvensen og antall uttalelser fra Sivilombudet (SOM) vurderes som lav sett opp mot antall fattede vedtak. SRF mener dette indikerer at kvaliteten i saksbehandlingen samlet sett er god.

SOM har i 2022 mottatt klage i åtte saker behandlet av nemnda eller SRF. Klagen baserer seg i hovedsak på anførte feil ved saksbehandlingen. Seks saker er avsluttet uten kritikk. I to saker med likelydende faktum anbefalte SOM nemnda å vurdere på ny forståelsen av bestemmelsen om voldtekt i strl. § 291 bokstav b. SOM mener at tilfeller hvor fornærmede blir overrasket og ikke rekker å avverge en hendelse (såkalte overraskelsestilfeller) også kan omfattes av bestemmelsen. Nemnda fattet nye vedtak som la til grunn SOMs forståelse. SOM fant ikke grunnlag for å undersøke sakene ytterligere.

Staten ble saksøkt i tre voldsoffererstatningssaker og SRF har mottatt fire rettsavgjørelser i 2022. En sak ble trukket av saksøker og en annen sak ble omgjort av nemnda på eget tiltak, basert på nye opplysninger. I de to dommene SRF mottok, tapte staten den ene og

ble delvis frifunnet i den andre. Dommene er ikke påanket og SRF vurderer at de har liten betydning ut over den enkelte saken.

Tabell 3.8 Oversikt - antall stevninger 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Antall stevninger	3	8	1	-	1

Virksomhetsmål 4: En effektiv og brukervennlig voldsoffererstatningsordning

Styringsparameter 7 - Redusert saksbehandlingstid

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstid hos KFV er 271 dager. Den har gått noe ned til tross for økt inngang av saker og økt restanse. Om lag 47,9 prosent av sakene er behandlet innen 60 dager, mot et målkrav på 50 prosent.

KFVs resultater på saksbehandlingstid har vært varierende gjennom året. Per 2. tertial 2022 var den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden 299 dager. Økning i saksbehandlingstid 2. tertial henger delvis sammen med at KFV hadde fått inn 11 prosent færre nye søknader, sammenliknet med tilsvarende periode i fjor. KFV behandlet derfor flere eldre henlagte saker.

Som følge av en høy restanse av eldre saker forventer KFV at saksbehandlingstiden for saker som skal behandles etter den gamle voldsoffererstatningsloven vil øke betydelig når restansen bygges ned.

Tabell 3.9 Resultater KFV 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne søknader	6 170	4 658	4 642	5 061	4 978
Behandlede søknader	3 983	5 028	4 694	4 597	3 595
Restanse av vedtaksklare saker [1]	4 065	3 450	3 716	3 342	2827
Saksbehandlingstid KFV (dager)	271	281	244	202	132
Voldsoffererstatningsutbetalinger (mill. kr)	374	459	358	270	277

1) Total restanse: 2022: 6 794, 2021: 4 607, 2020: 4 980, 2019: 5 032, 2018: 4 568

Styringsparameter 8 - Utvikling i restanser

I 1. tertial 2022 hadde KFV god fremdrift med økt produksjon og reduksjon av restanser, mens resultatene for året som helhet er langt svakere. KFV behandlet om lag 21 prosent færre saker enn i 2021 og produksjon har vært langt lavere i 2022 enn ventet. Hovedårsaken til de svake resultatene er at KFV har hatt høy turnover blant juristene i 2022 samtidig som annet fravær har økt. Det har i tillegg vært utfordrende å rekruttere nye jurister. KFV har ikke klart å utnytte mulighetene i sitt budsjett til å ansette flere saksbehandlere og har derfor et større mindreforbruk. KFV viser også til at ressurser er flyttet fra saksbehandling til arbeid med forberedelser til innføring av ny voldserstatningslov. Dette har innvirket negativt på saksproduksjon – særlig i 3. tertial.

Per 2. tertial 2022 hadde KFV bygget ned restansen noe. Som følge av høy inngang i siste del av desember av saker etter daværende lov har restansen økt betydelig. Den totale restansen av vedtaksklare saker økte fra 3 450 i 2021 til 4 065 i 2022.

KFV har hatt som resultatmål i tildelingsbrevet for 2022 at restansen av de eldste sakene (eldre enn 480 dager) skal reduseres med minst 20 prosent. KFV har ikke innfridd dette målkravet. Resultatet per 2. tertial var en reduksjon på 3,5 prosent. For året som helhet er det en økning også i restanser av de eldste saker.

KFV vurderer selv at det samlede resultatet i 2022 er tilfredsstillende, særlig sett hen til virksomhetens ressursbruk på å forberede innføringen av ny lov.

SRF mener resultatene for 2022 når det gjelder restanse og saksbehandlingstid tilsier at måloppnåelsen ikke kan vurderes som tilfredsstillende. Søkere får behandlet sine saker med tilstrekkelig kvalitet, men rask saksbehandling er også viktig for å ivareta

rettssikkerheten. Situasjonen med høye restanser og lang saksbehandlingstid i henlagte saker forventes å vedvare over flere år. Den nye voldserstatningsloven vil medføre færre nye saker til behandling og dermed frigjøre ressurser hos KfV til restansenedbygging etter gammel lov. SRF forventer at KfV iverksetter tiltak blant annet for å sikre full saksbehandlerkapasitet.

REGRESS

Det er et viktig prinsipp at skadevolderen skal stå erstatningsrettslig til ansvar for sine handlinger. Regress har høy prioritet i styringsdialogen mellom SRF og KfV. Vedtak om regress fattes fortløpende der det er adgang til det. Innbetalte regresskrav for 2022 er 112,3 mill. kroner, på nivå med året før. Det er Statens innkrevingsentral (SI) som står for innfordring av regresskrav. De aller fleste kravene drives inn gjennom utlegg og trekk i lønn, mens kun en liten andel av skadevoldere inngår frivillige nedbetalingsordninger.

Ved utgangen av 2022 var det totalt 1 714 mill. kroner i utestående krav fra skyldnere. En stadig større andel av beløpet består av påløpte renter, og i 2022 utgjorde renter om lag 10 prosent av totalt utestående krav.

Tabell 3.10 Oversikt - Utestående regresskrav og antall regressvedtak 2018-2022 [11]

År	Antall vedtak	Utestående krav fra skadevolder pr 31.12 [12]	Innbetalt totalt fra skadevolder pr år
2022	1 767	1 714 146 767	112 305 000
2021	2 323	1 642 623 822	111 422 693
2020	2 155	1 428 201 077	88 352 865
2019	3 277	1 296 397 653	101 638 792
2018	1 118	1 075 252 687	68 572 648

11) Innbetaling skjer via Statens innkrevingsentral og inntektsføres ikke hos KfV. Beløpet inntektsføres på kapittel 4618, post 86

12) I beløpet inngår 310 mill. kroner knyttet til 22. juli-terroren

KAPITTEL 473 POST 70 ERSTATNINGSPÅBETALINGER

I 2022 er det utbetalt om lag 374 mill. kroner i voldsoffererstatning mot 459 mill. kroner i 2021. Det ble utbetalt i underkant av 60 mill. kroner som følge av en lovendring som trådte

i kraft 1. juli 2021 [9]. Andre forhold som har innvirket på nedgang i utbetalinger i 2022 er at KfV har behandlet langt færre saker i 2022 enn året før, samtidig som innvilgelsesprosenten har gått ned fra 55 pst. til 52,7 pst.

Gjennomsnittlig utbetaling har gått opp fra om lag 144 000 kroner i 2021 til om lag 159 000 kroner i 2022. KfV antar at denne utviklingen i stor grad skyldes tilfeldige variasjoner i hvilke typer saker som ble behandlet. Det antas at også HR-2022-980-A som er omtalt over vil kunne påvirke beløpet noe.

SRF gjennomfører møter med KfV i forbindelse med innspill til anslagsendringer. Det vil alltid være usikkerhet i forbindelse med anslagene, men SRF opplever at møtene bidrar på en effektiv måte til å kartlegge forhold som påvirker erstatningsutbetalinger.

Maksbeløp

I 2022 nådde to saker maksimal erstatning på 40 G [10]. Fire saker nådde taket på 60 G.

OPPDRAK 1 TILRETTELEGGING FOR IKRAFTSETTING AV NY VOLDSESTATNINGSLOV

SRF har i 2022 hatt ansvar for å etablere hensiktsmessige løsninger fra 1. januar 2023 som sikrer en effektiv behandling av saker med dom. Løsningene skal ivareta intensjonen i ny voldserstatningslov om tilnærmet automatisk utbetaling og samtidig regressinnkreving i disse sakene.

SRF har i samarbeid med KfV utviklet et digitalt skjema hvor voldutsatte som har krav på erstatning etter dom kan opplyse om krav og nødvendige personlige opplysninger. Skjemaet ble publisert 1. januar 2023 på KfVs nettsider. I tillegg har det vært arbeidet med å utarbeide brukertilpasset informasjon- og veiledning på både SRF og KfVs nettsider.

SRF har også samarbeidet med flere aktører om nødvendige endringer for å sikre en god implementering av den nye loven. Domstolsadministrasjonen (DA) og Politidirektoratet har foretatt endringer i utgående ankeveiledning (domstolen) og det sendes automatisk genererte underretningsbrev (politiet) med informasjon om at kravstiller selv må melde fra om voldserstatning til KfV.

Etter SRFs vurdering bidrar den etablerte skjemaløsningen til å oppfylle intensjonen til den nye voldserstatningsloven om tilnærmet automatisk utbetaling i saker med dom. Løsningen innebærer at søker selv må oppgi noen opplysninger. SRF vil fremover også utrede, særlig i samarbeid med DA, hvorvidt det kan utvikles digitale løsninger som i større grad kan automatisere utbetalingsprosessen i saker med dom.

3.3 Fri rettshjelp

Virksomhetsmål 5: Effektiv og brukervennlig rettshjelp

STATSFORVALTERENS SAKSBEHANDLING

SRF har etatsstyringsansvaret for statsforvalterne på rettshjelpsfeltet, og skal bidra til å sikre mest mulig ensartet praksis og god kompetanse på feltet.

Det er SRFs vurdering at statsforvalterne behandler søknader om fri rettshjelp med god kvalitet, og at det er stor grad av rettslikhet. Dette underbygges av en gjennomgående lav og relativt stabil omgjøringsprosent i klageomgangen jf. tabell 3.8.

Inntektsgrensene etter ordningen ble hevet med virkning fra 1. januar 2022. SRF har fulgt utviklingen underveis i 2022 og har også innhentet en ekstraordinær rapportering fra statsforvalterne i oktober. Foreløpig har vi ikke sett at heving av inntektsgrensen fra 2022 har hatt effekt på rettshjelpsforbruket.

Det kan blant annet forklares med at inntektsgrensene i 2022 fortsatt var lave og omfatter en relativt liten del av befolkningen. Heving av inntektsgrensene har i begrenset grad truffet flere personer enn de som allerede var omfattet av ordningen. Flere statsforvaltere peker også på at det kan ha tatt tid å nå ut med informasjon om de nye inntektsgrensene.

Det er ikke endringer av betydning mht. hvilke sakstyper det er innvilget i, sammenliknet med embetenes rapportering for 2021.

SRF vil følge utviklingen etter heving av inntektsgrensen som trådte i kraft 1. januar 2023.

Tabell 3.11 Statsforvalterens saksbehandling Rettshjelp 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Fritt rettsråd (FR)	13 572	13 767	15 993	15 714	15 700
Fri sakførsel (FS)	387	415	349	372	362
Totalt FR og FS	13 959	14 182	16 342	16 086	16 062
Behandlede saker helt eller delvis innvilget	11 060	10 766	13 694	13 404	15 680
Behandlede saker - avslag	1 226	1 339	1 293	1 293	1 247

I forbindelse med NAV-komplekset er det gitt et særskilt rettshjelptilbud gjennom Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-05/05/2019. Statsforvalterne har i 2022 mottatt 52 søknader gjennom dette rettshjelptilbudet, mot 68 i 2021. SRF har ikke mottatt noen konkrete saker som skal behandles etter det særskilte rettshjelptiltaket.

Med unntak av ett embete rapporterer statsforvalterne om en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på søknader på om lag 4-6 uker.

Styringsparameter 9: Uvikling i klagesaksavvikling

SRF har mottatt flere klagesaker der tema er vurdering av økonomisk dispensasjon fra de nye inntektsgrensene. Ellers er tema i mange av klagesakene spørsmål om utvidet bevilging til fritt rettsråd. I de sakene som er uprioriterte etter ordningen er det ofte spørsmål om saken har tilstrekkelig likhetstrekk med de prioriterte sakstypene. Det har ellers ikke vært noen endring av betydning mht. hvilke sakstyper som er påklaget.

På SRFs fagsamling for samtlige statsforvaltere var hovedtema de nye, mer skjønnsmessige retningslinjer for økonomisk dispensasjon. Det skal i større grad enn tidligere foretas en samlet vurdering av søkerens totale økonomiske situasjon.

SAKER FOR SIVILOMBUDET OG DOMSTOLENE

SRF har i 2022 ikke hatt saker for Sivilombudet eller domstolene på feltet.

Tabell 3.12 SRFs saksbehandling Rettshjelp 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne saker	316	313	348	351	305
Behandlede saker	306	333	355	317	334
Restanse	20	5	35	50	24
Saksbehandlingstid (mnd.)	1	1	1	1	1
Andel klager som gis medhold (%)	9,1	9,7	5,5	8,5	7,6

SPESIELLE RETTSHJELPSTILTAK

Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak skal legge til rette for kostnadseffektive rettshjelpstilbud rettet mot særlige utsatte grupper og personer som opplever terskelen for å benytte seg av det ordinære rettshjelpstilbudet som høy.

Tilskuddsmottakerne når ut til grupper og personer som ellers ikke ville ha oppsøkt juridisk bistand. Dette kan være på grunn av økonomiske forhold, lite kjennskap til norsk språk og samfunnsforhold, lav kunnskap om egne rettigheter eller annet. Flere rettshjelpstiltak driver oppsøkende virksomhet, for eksempel i rusmiljøer og i fengsler.

Tilskuddsordningen forvaltes av SRF, som tildeler tilskudd og følger opp tiltakene ved behov, for å sikre at midlene brukes i samsvar med ordningens formål. SRFs erfaring gjennom flere år er at tilskuddsmottakerne i stor grad bidrar til å oppfylle formålet med tilskuddsordningen, slik at måloppnåelsen er god ^[11].

Stortinget bevilget 68,06 mill. kroner til formålet i 2022. SRF mottok 55 søknader og 49 søknader ble innvilget. ^[12]

3.4 Erstatning etter strafforfølgning

Erstatningsordningen kan gi rett til erstatning og oppreisning etter siktelse for straffbare forhold der den siktede frifinnes eller straffesaken henlegges.

Det er et mål at sakene skal behandles effektivt og med høy faglig kvalitet. SRF har i 2022 behandlet 7,4 prosent flere saker sammenliknet med 2021.

Inngangen av nye saker har økt med om lag 15,6 prosent i 2022. Dette har medført at restansene har økt og er også en medvirkende årsak til at SRFs gjennomsnittlige saksbehandlingstid har økt med i underkant av to måneder siden 2021.

Økningen i saksinngang er størst siste halvdel av 2022, og antas dels å skyldes en lovendring som trådte i kraft 1. juli 2022. Lovendringen medfører at det ikke lenger er obligatorisk for påtalemyndigheten å uttale seg om erstatningskravet ved oversendelse til SRF. Erstatningsordningen har også blitt mer kjent de siste årene som følge av økt medieoppmærksomhet. Dette kan ha bidratt til økt saksinngang.

Erstatningskravene SRF behandlet knyttet seg til strafforfølgning for ulike typer straffbare forhold. De mest vanlige siktelsene var vold- og seksuallovbrudd, som sto for henholdsvis om lag 31 og 21 prosent av sakene.

Tabell 3.13 Resultater 2018-2021 Erstatning etter strafforfølgning

	2022	2021	2020	2019	2018 [1]
Innkømte saker	1301	1125	975	947	851
Behandlede saker	985 [2]	917 [3]	1081	879	717
Restanse [4]	622	377	164	289	226
Saksbehandlingstid (mnd.), SRF og Politiet [5]	8,4	7	8	9	8
Saksbehandlingstid, SRF	3,7	2	3	3	2
Saksbehandlingstid, Politiet	4,6	4	5	5	4
Andel tilkjent erstatning (%)	48	44	45	50	53
Utbetalinger (mill. kr)	32,5	18,3	33,97	40,8	17,6
Avvik fra påtalemyndighetens innstilling (%)	-	32	38	37	39

1) En mindre justering av inngang, behandlede og restanse saker sammenliknet med årsrapport 2018

2) I tillegg til de ordinære vedtakene ble det fattet ytterligere 22 vedtak etter omgjøringsbegjæring, tilleggskrav eller tilbakebetalingskrav i 2022.

3) I tillegg til de ordinære vedtakene ble det fattet ytterligere 15 vedtak etter omgjøringsbegjæring, tilleggskrav eller tilbakebetalingskrav i

4) Restansetallet for de ulike årene gir et øyeblikksbilde av hva restansen er ved årsskiftet. Det er derfor avvik fra logisk restanse. Avviket kan blant annet skyldes at enkelte saker har blitt slått sammen ved vedtaksskriving. I tabellen vil disse sammenslåtte sakene kun telle som ett vedtak. I tillegg har det vært noen avvik ved innregistrering av nye saker i WebSak

5) Avrunding av saksbehandlingstiden i ePhorte (tidligere saksbehandlingssystem) gjør at den totale saksbehandlingstiden kan bli høyere enn SRF og politiets saksbehandlingstid til sammen.

GJENÅPNINGSSAKER

Krav om erstatning etter gjenåpning av domfellelser etter uriktig praktisering av EØS-regelverket har hatt høy prioritet. I 2022 behandlet SRF 17 saker med tilknytning til sakskomplekset. SRF forventer å motta inntil 127 saker til i 2023 og 2024 - 71 fra personer som har vært uriktig domfelt og ytterligere 56 fra personer som har vært anmeldt, men ikke domfelt ^[13]. Oslo tingrett skal i 2023 behandle søksmål som blant annet omfatter utmåling av oppreisning for uriktig domfellelse i to saker hvor SRF har fattet vedtak. Det antas at rettssaken vil føre til en økning av antall nye saker.

Behandling av erstatningskrav i gjenåpningssaker er tid- og ressurskrevende, og kan resultere i store utbetalinger. SRF har i 2022 behandlet totalt 20 nye krav om erstatning etter gjenåpning og fattet to omgjøringsvedtak. Det forventes at antall krav vil øke i 2023

som følge av NAV-sakene. I tillegg vil SRF i 2023 behandle krav knyttet til frifinnelsen i Baneheia-saken.

ULOVLIGE RANSAKINGER

Det er behandlet ni saker hvor det er anført ulovlig ransaking, med henvisning til Riksadvokatens brev av 9. april 2021, og rapport av 14. februar 2022 om tvangsmiddelbruk i mindre alvorlige narkotikasaker. I fire av sakene ble det utbetalt oppreisning. SRF har mottatt ytterligere 13 krav som vil bli behandlet i 2023.

ULOVLIGE NAKENVISITASJONER

SRF har utbetalt oppreisning i tre saker der kravstillerne anførte at de ble utsatt for ulovlige nakenvisitasjoner under opphold i varetekt. Bakgrunnen for kravene er en dom fra 2020 (HR-2020-2136) der Høyesterett kom til at nakenvisitasjoner som gjennomføres rutinemessig og uten individuell vurdering er brudd på EMK artikkel 3.

BØTESONING

I 2022 avdekket Riksadvokaten at saker om bøtesoning, der personer ikke har betalt boten sin, har blitt oversendt til soning i fengsel uten at påtalemyndigheten har vurdert konkret om vilkårene for soning er oppfylt ^[14]. SRF har så langt ikke mottatt erstatningskrav der det er anført slike feil. Det forventes å komme inn krav som følge av denne feilen i 2023.

ØKT OPPREISNINGSNIVÅ ETTER NY DOM I HØYESTERETT

Høyesterett ga i dom (Rt-2012-1615) generelle uttalelser knyttet til oppreisningsnivået etter straffeprosessloven § 447, og så hen til normen for oppreisning til voldtekts ofre. Det ble blant annet slått fast at en siktelse for voldtekt i seg selv tilsa en oppreisning på kr 10 000.

I dom av 13. mai 2022 (HR-2022-980-A) økte Høyesterett oppreisningsnivået for voldtekt. Dommen har fått betydning også for oppreisningsnivået i saker der det utmåles skjønsmessig oppreisning etter straffeprosessloven § 447 andre ledd.

Dommen fra 2012 har vært retningsgivende for vurdering av skjønsmessig oppreisning i alle saker om erstatning etter strafforfølgning. SRF har oppjustert nivået på skjønsmessig oppreisning, og minstenivået er økt fra kr 10 000 til kr 15 000. Oppreisningsnivået i saker om erstatning etter strafforfølgningen er fortsatt nøytralt, og oppjusteringen har ikke hatt merkbar effekt på totalutbetalingene etter erstatningsordningen.

ERSTATNINGSUTBETALINGER

Som det fremgår av tabellen, varierer utbetalt erstatningsbeløp mye fra år til år. Antall saker som behandles anses å være av underordnet betydning for det totale utbetalingsnivået. Utbetalingene avhenger først og fremst av hvilke saker som behandles.

I 2022 ble det utbetalt større erstatningssummer i to saker som gjaldt økonomisk kriminalitet. I tråd med dom fra Borgarting lagmannsrett ble det utbetalt litt over 12,7 mill. kroner i den ene saken. Etter vedtak fra SRF er det utbetalt i underkant av 2,9 mill. kroner i den andre saken.

I noen saker er det fremsatt et betydelig erstatningskrav, som ikke har ført frem. Herunder ble staten frifunnet i tingretten i en sak ^[15] hvor det ble krevet 900 mill. kroner. Dommen er anket og ankeforhandlingen forventes gjennomført i 2023. SRF mottok en stevning i november 2022, hvor det er krevet 20,7 mill. kroner, som forventes behandlet i tingretten i løpet av 2023. I tillegg har SRF i 2022 mottatt flere høye erstatningskrav som vil bli behandlet i 2023. De høyeste erstatningskravene SRF mottar, har sin bakgrunn i etterforskning av økonomisk kriminalitet, herunder korrupsjon og bedrageri.

STEVNINGER OG SAKER FOR SIVILOMBUDET

Søksmålsfrekvens og antall uttalelser fra Sivilombudet, sammenholdt med utfallet av behandlingen i SRF, er indikatorer på kvaliteten på SRFs avgjørelser. Antallet søksmål er fortsatt veldig lavt sammenlignet med antall saker behandlet i SRF. SRF har ikke mottatt kritikk fra Sivilombudet på dette fagfeltet i løpet av de fem siste årene.

Tabell 3.14 Antall stevninger 2018-2022 Erstatning etter strafforfølgning

	2022	2021	2020	2019	2018
Antall stevninger	11	17	16	11	19

3.5 Stortingets rettfærdsvederlagsordning

Rettfærdsvederlagsordningen er Stortingets egen vederlagsordning ^[16]. SRF er sekretariat for Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag. Dette innebærer at SRF mottar søknader og vurderer om disse omfattes av ordningen. Deretter innhentes uttalelser fra aktuelle direktorater (faginstanser), før en totalvurdering av saken oversendes utvalget for endelig avgjørelse.

Antallet innkomne saker har i perioden 2021 - 2022 økt med 37 prosent sammenlignet med 2020. Tiltak iverksatt av SRF for å gjøre ordningen mer kjent, økt oppmerksomhet om ordningen i media og digitalisering av søknadsprosessen har bidratt til en økning i inngang av saker.

Saksbehandlingstiden er fortsatt lang og noe økende i 2022 sammenlignet med foregående år. Dette har sammenheng med økningen i antallet innkomne saker. Det er også av betydning at andelen yngre søkere har økt de senere år, og at det i søknadene fra disse gjennomgående foreligger en betydelig mengde dokumentasjon som må gjennomgås ved behandlingen.

I saker som behandles av utvalget er gjennomsnittlig saksbehandlingstid 23,7 mnd., mot 23 mnd. i 2021. Restansebeholdningen befinner seg både til utredning hos faginstansene og hos SRF.

Det er imidlertid noe redusert saksbehandlingstid hos Utdanningsdirektoratet (Udir) og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) som rapporterer en nedgang fra henholdsvis 17,5 mnd. i 2021 til 14,5 mnd. i 2022 og 17,4 mnd. i 2021 til 16,7 mnd. i 2022.

Ifølge Udir skyldes nedgangen i saksbehandlingstid i hovedsak midlertidig tilførte ressurser i kombinasjon med kontinuerlig arbeid for å effektivisere saksbehandlingen. Bufdir tilskriver nedgangen i saksbehandlingstid med at de fra 2022 har flere medarbeidere som har gjennomført saksbehandlingsopplæring og som dermed har hatt en økning i produksjon sammenlignet med 2021. Det medgår følgelig også færre ressurser til opplæring, noe som har frigjort tid hos de øvrige medarbeiderne.

Helsedirektoratet rapporterer om en økning i saksbehandlingstid fra 20 mnd. i 2021 til 23 mnd. i 2022. Saker som behandles etter avvisningsfullmakt har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 2,4 måneder, mot 2 måneder i 2021.

SRF har i 2022 gjennomført en prosesskartlegging i samarbeid med faginstanser og ledelsen av utvalget for rettsferdsvederlag. Målet har vært å legge til rette for mer effektiv saksflyt og å bremse den negative utviklingen i saksbehandlingstid og restanser. Flere tiltak for å redusere saksbehandlingstiden er påbegynt i 2022 og det er utarbeidet en tverretattlig tiltaksplan for videre oppfølging i 2023.

Utvalget har behandlet noen flere saker i 2022 sammenholdt med 2021. Tiltak nevnt over vil bidra til at denne positive utviklingen fortsetter.

Tabell 3.15 Resultater Rettsferdsvederlag 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne saker	510	507	370	433	429
Behandlede saker	405	370	375	413	453
Restanse	830	689	595	582	564
Saksbehandlingstid (mnd) [1]	18	17	18	16	14
Utbetalinger (mill. kr.)	29,1	25,6	25,2	21,7	20,2

1) Inkluderer også avviste saker. For saker som er utvalgsbehandlet er saksbehandlingstiden om lag 24. mnd.

3.6 Øvrige fagfelt

Oppdrag - Undersøkelseskommissjonen for partnerdrap

SRF ble i supplerende tildelingsbrev nr. 3 av 30. juni 2022 gitt i oppdrag av Justis- og beredskapsdepartementet å *forberede etableringen av en nyopprettet undersøkelseskommissjon for partnerdrap.*

Som bakgrunn for oppdraget ble det vist til partnerdrapsutvalgets rapport NOU 2020: *17 Varslede drap? og Rapport om etablering av uavhengige undersøkelseskommissjoner for partnerdrap og svikt i saker som gjelder vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn og unge*, utarbeidet av en arbeidsgruppe med deltakelse fra Barne- og familiedepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

SRF har etablert en intern tverrfaglig arbeidsgruppe for å forberede etablering av undersøkelseskommissjon for partnerdrap. Arbeidsgruppen har blant annet utarbeidet forslag til organisering av kommisjonen som er forelagt JD. Det er iverksatt tiltak for å tilpasse lokaler til nye arbeidsformer og det har vært dialog med berørte aktører om etablering av kommisjonen.

Sekretariatet for Den rettsmedisinske kommisjon

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Den rettsmedisinske kommisjon (DRK), og bistår DRK i å ivareta deres funksjon som kvalitetskontrollør av rettsmedisinske sakkyndigerklæringer samt veileder overfor sakkyndige og myndigheter innen

rettsmedisinske problemstillinger. SRF utøver også sekretariatsfunksjonen for Innstillingsrådet for Den rettsmedisinske kommisjon.

Antallet sakkyndige erklæringer som sendes DRK har vært jevnt økende over mange år og har siden 2019 ligget på noe over 10 000 erklæringer per år. DRK har ikke hatt vesentlige bemerkninger i over 95 prosent av erklæringene.

Det har over flere år vært jobbet med å se på alternative arbeidsformer og innsendelse til DRK. Noen av forslagene vil medføre større endringsprosesser som vil ta tid å gjennomføre, og man har i 2022 derfor fokusert på forslag som kan gjennomføres innenfor dagens system. Konkrete forslag til endringer i innsendelsesplikten vil bli sendt til Riksadvokaten for videre diskusjon.

Tabell 3.16 Saksbehandling 2018-2022 DRK

	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne saker	10 584	10 460	10 579	10 430	9 584
Behandlede saker	9 913	10 904	10 475	10 335	10 092
Restanse	1 579	1 082	1 526	1 424	1 329

For øvrig viser vi til kommisjonens egen beretning.

Sekretariatet for Barnesakkyndig kommisjon

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Barnesakkyndig kommisjon (BSK), og yter løpende administrativ og juridisk bistand til kommisjonen. BSK har et resultatkrav på saksbehandlingstid på 12 dager. I 2022 ble fristen overholdt i ca. 91 prosent av sakene.

Med virkning fra 15. august 2022 skal Barnesakkyndig kommisjon gjennomgå og vurdere sakkyndigrapporter i foreldretvistsaker. Foreløpig har inngangen av saker vært lav. Dette har trolig sammenheng med at sakkyndige er oppnevnt etter 15. august 2022. SRF antar at det har tatt noe tid før de første rapportene ble ferdige og oversendt BSK.

Tabell 3.17 - Saksbehandling 2018-2022 Barneverns- og barnelovsaker

Barnevernsaker	2022	2021	2020	2019	2018
Innkomne saker, barnevern	597	624	660	632	689
Behandlede saker, barnevern	580	620	668	634	685
Innkomne saker, barnelov	83				
Behandlede saker, barnelov	76				

Tabell 3.18 Andel saker innen frist 2018-2022 BSK

Barneverns- og barnelovsaker	2022	2021	2020	2019	2018
Andel saker innen frist	91	97	95,5	96,7	97,8

For øvrig viser vi til kommisjonens egen årsmelding.

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll (KK-utvalget)

SRF er tillagt sekretariatsfunksjonen for KK-utvalget, men sekretariatet svarer faglig til utvalget ved utvalgsleder. Av arbeidsoppgaver sekretariatet utfører for utvalget kan blant annet nevnes saksforberedelse og saksgjennomgang av både kvartalsrapporter, underrettelses-, og klagesaker, utredninger av rettslige spørsmål, forberedelse av utvalgsmøter og stedlige kontroller med tilhørende tilsynsrapport.

KK-utvalget oppnevnes for fire år om gangen, og nåværende utvalg er oppnevnt fram til 2025.

KK-utvalget har i 2022 gjennomført 11 utvalgsmøter og fire tilsyn. Videre har utvalget arrangert et Nordisk seminar i Oslo med deltagere fra Danmark, Sverige og Island.

For mer informasjon viser vi til KK-utvalgets egen årsrapport.

Garantiordning for bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet

SRF forvalter JDs særskilte garantiordning for bobehandling. Ordningen retter seg mot konkursboer hvor det foreligger mistanke om økonomisk kriminalitet og hvor det ikke er midler til fortsatt bobehandling.

Per 31. desember 2022 var det registrert innvilget garantitilsagn i 148 saker med totalt 12,9 mill. kroner. Til sammenlikning var det i 2021 registrert innvilget garantitilsagn i 133 saker med totalt 11,55 mill. kroner. I 2020 var tilsvarende tall 135 saker med tilsagn på totalt 11,6 mill. kroner. Antallet garantisaker har altså økt noe. Dette kan ha en sammenheng med at det var 12 prosent flere konkurser i 2022 sammenlignet med 2021^[17].

SRF har deltatt i en arbeidsgruppe som har gjennomført en supplerende utredning om ny garantiordning for dekning av utgifter til bobehandling.

Attesting av eksigible gjeldsbrev

SRF forvalter oppgaven med attesting av eksigible gjeldsbrev for inndrivelse i Sverige, Danmark eller Finland.

I 2022 har SRF mottatt og behandlet åtte saker med anmodning om attesting. I seks saker ble det gitt attest for inndrivelse i Sverige, i en sak ble det gitt attest for inndrivelse i Danmark (Færøyene) og en sak for inndrivelse i Finland. Det ble ikke returnert noen saker uten attest.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd

SRF har sekretariatsfunksjonen for Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Barnevernets tvisteløsningsnemnd er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser ved uenighet mellom stat og kommune om hvem som skal dekke utgifter til tiltak som er gjort etter blant annet barnevernloven. Uenigheten må dreie seg om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover.

Sekretariatet yter praktisk bistand ved saksforberedelser, sørger for utsendelse av sakspapirer, utarbeider utkast til beslutninger for nemnda, samt legger til rette ved møter. Sekretariatet sender videre nemndas uttalelse til partene og legger ut uttalelsene på SRFs nettside, www.sivilrett.no. I 2022 inkom det fire saker til nemnda. Det ble avholdt fire møter og fem saker ble behandlet. Nemnda hadde ved årsskiftet tre ubehandlede saker.

Konkursrådet

SRF ivaretar sekretariatsfunksjonen for Konkursrådet og i 2022 gjennomførte rådet både ordinære møter og møter med ulike aktører innenfor konkursrettens område. Etter tre års opphold arrangerte rådet grunnkurs i bobehandling i Svolvev for aktører som jobber med konkurs.

Konkursrådet har jobbet med problemstillinger tilknyttet bobehandlingen i 2022 for å effektivisere, forbedre og harmonisere praksisen i hele landet. Blant annet har rådet foreslått en lovendring til Justis- og beredskapsdepartementet for å sikre bostyrer tilgang til regnskapsmateriale i skyløsninger. Uten tilgang til regnskapsmateriale er boet forhindret fra å utføre sentrale deler av boets oppgaver etter konkursloven § 85 – som sporing av skyldnerens eiendeler og avdekking av eventuell økonomisk kriminalitet.

Konkursrådet har også gitt innspill til departementet om forskriftsregulering av revisjon av boregnskap. Bakgrunnen for initiativet er at revisjon av boregnskap løses ulikt rundt om i landet. Konkursrådet antar at det derfor foreligger stor variasjon i omfang og kvalitet av utført revisjon av boregnskap. En forskriftsregulering vil trolig avhjelpe dette. Konkursrådet har også fått i oppdrag fra departementet å utarbeide en begrunnelse for forskriftsregulering og et forslag til forskrifter.

I 2022 har Konkursrådet gitt et hørings svar på forslag til endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdsforskriften. Rådet mener det foreligger et betydelig behov for å forenkle og effektivisere saksbehandlingen, slik at personer med alvorlige gjeldsproblemer kan oppnå en nødvendig gjeldsordning innen et rimelig tidsperspektiv.

Arbeidet med en ny anbefaling om insolvens har fortsatt i 2022. Anbefalingen vil ferdigstilles og publiseres på nettsidene til Konkursrådet i løpet av 2023.

Billighets- og kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (Intops)

SRF overtok sekretariatsfunksjonen for Klagenemnda fra Forsvarsdepartementet (FD) 1. januar 2022. Sekretariatsfunksjonen er godt etablert.

Billighets- og kompensasjonsordningen for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner kan gi veteraner rett til økonomisk kompensasjon eller erstatning ^[18].

Statens pensjonskasse (SPK) behandler intops-sakene i første instans. SPKs vedtak kan påklages til Klagenemnda. Klagenemnda er også klageorgan for psykiske belastningsskader etter forsvarsloven § 55.

SRF har hatt som mål å nedarbeide restanser og saksbehandlingstid. Det er gjennomført tiltak for å effektivisere saksflyten for å tilrettelegge for økt saksavvikling. Blant annet har digitaliseringen av saksbehandlingen medført en mer effektiv saksbehandling for både nemndsmedlemmene og sekretariatet. Tiltakene har fungert og vil bli videreført. Da SRF overtok sekretariatsfunksjonen var saksbehandlingstiden 25 måneder. Den er nå redusert til 18 måneder.

Klagenemnda har mottatt 76 klagesaker til behandling inkludert 48 klagesaker fra FD ved oppstart.

Det er behandlet 32 saker i 2022 mot 20 saker i 2021. Ved årsskiftet var 45 saker i restanse. Det er i tillegg mottatt 3 stevninger i 2022.

I perioden er det avholdt jevnlig kontaktmøter med FD, SPK, AID og SRF.

Vedtak fra og med 2022 publiseres på Lovdata. Det arbeides med å tilrettelegge for at tidligere vedtak kan publiseres på Lovdata.

I 2022 gikk oppnevningsperioden for nemndas leder og varaleder ut. SRF har foreslått kandidater for vervene. FD har innstilt kandidater, men prosessen er ikke avgjort.

SRF er tildelt 3,11 mill. kroner til drift av sekretariat og nemnd. Det er et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner på posten som blant annet skyldes oppstart med nemndsmøter først i mars samt for sent innsendte godtgjøringskrav og reiseregninger.

Testamenter og tomtefeste

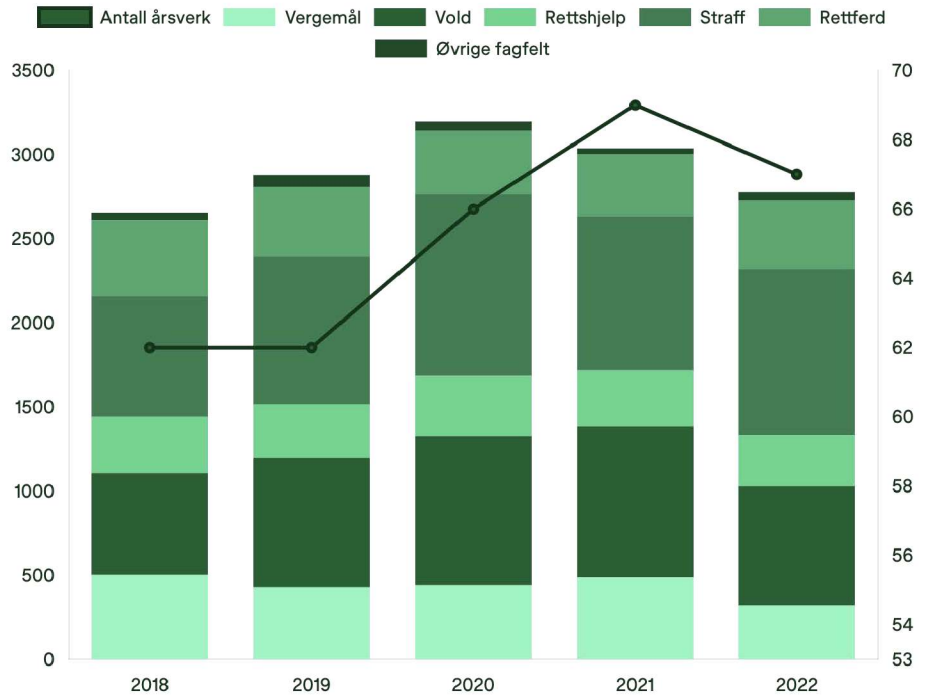
SRF har mottatt syv saker om stadfestelse av testament i 2022. Det ble fattet vedtak i tre saker. To saker ble returnert, da det gjaldt deponering av testamenter. Én sak gjaldt spørsmål vedrørende et tidligere vedtak fra 2019.

SRF har mottatt én klage over vedtak om punktfeste i tomtefesteforhold i 2022.

3.7 Redegjørelse for ressursbruk

SRF har i 2022 brukt tilgjengelige ressurser i henhold til prioritering og føringer fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Tabell 3.20 Årsverk og antall vedtak

SRF har gjennom året tilrettelagt for nye oppgaver med oppstart 1. januar 2023. Det er avsatt ressurser til å forberede juridisk bistand og administrativ oppfølging av ny sekretariatsfunksjon for Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet. SRF forberedte overtagelse av rollen som nasjonal sentralmyndighet etter Haag-konvensjonene 1965 og 1970 om sivile rettsanmodninger. Vi har i samarbeid med JD sikret en god overføring av oppgaven til SRF.

Fra 30. juni 2022 er det avsatt ressurser til etableringen av en nyopprettet undersøkelseskommisjon for partnerdrap.

SRF har i 2022 fortsatt å prioritere styringen og utviklingen av fagområdene vergemål og voldserstatning.

Arbeidet med å forberede iverksetting av ny voldserstatningslov har hatt høy prioritet og har medført at det er brukt noe mindre ressurser på saksbehandling og restanser sammenlignet med 2021.

F.o.m 1.januar 2023 har SRF myndighet til å oppnevne medlemmer til Den rettsmedisinske kommisjon (DRK). Ny kommisjon skal oppnevnes for perioden 1.april 2023 - 31.mars 2027. Arbeidet med å rekruttere medlemmer er en lang prosess og startet i 2022.

Det følger av Perspektivmeldingen 2021^[19] at offentlige tjenester må effektiviseres og utvikles i takt med endringer i samfunnet. På vergemålsområdet har SRF også i år prioritert å bruke interne ressurser til digitaliserings- og utviklingsprosjekter som FUFINN, DIVE og NØK. Samtidig har virksomheten implementert et nytt saks- og arkivsystem.

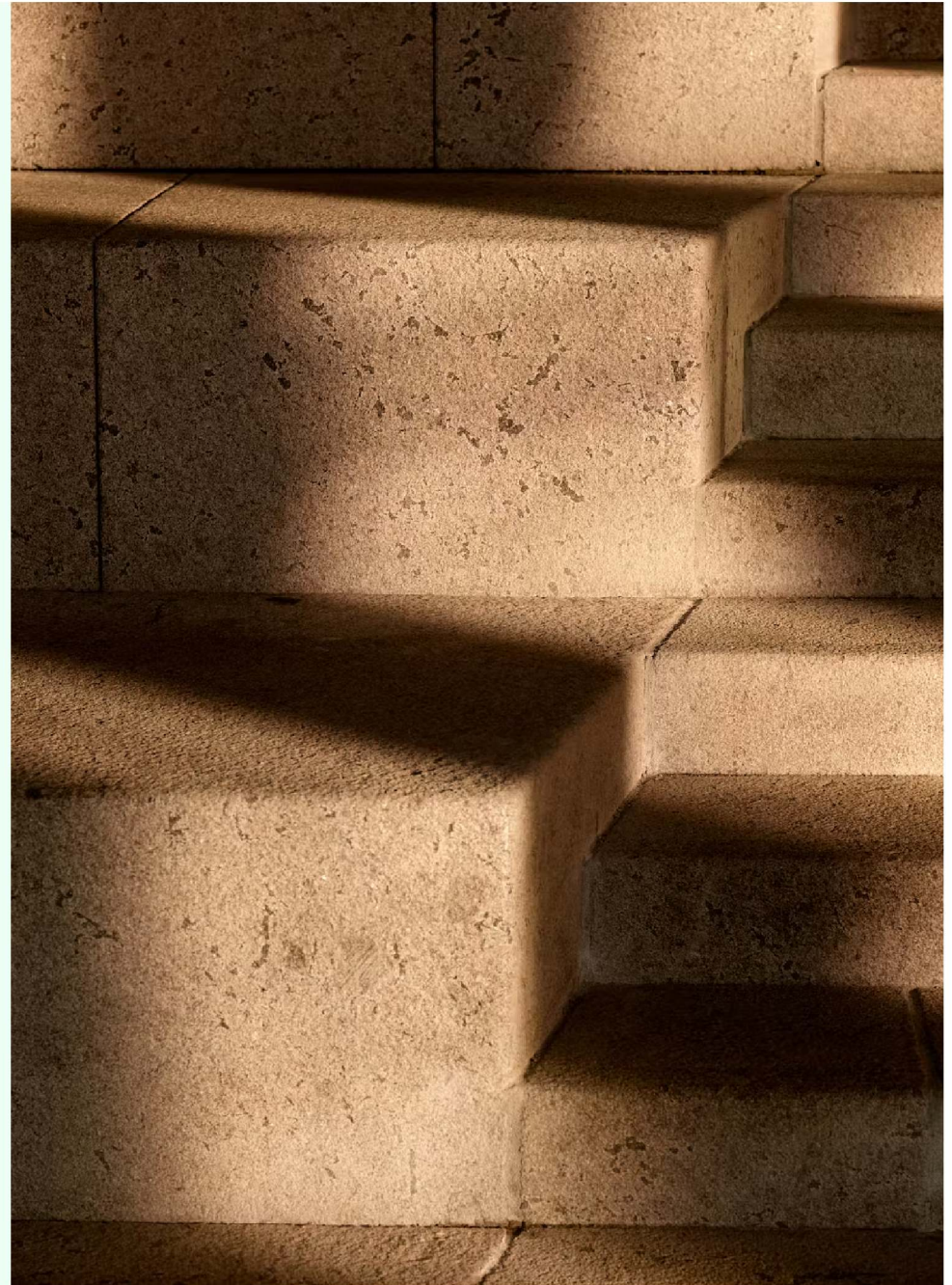
SRFs samlede driftsutgifter på hoveddriftskapitlene 473, post 01 og kapittel 469, post 01 utgjorde 96,78 mill. kroner. Av rapporterte utgifter på kapittel 469, post 01 og 473, post 01 ble om lag 64 prosent anvendt til lønn og sosiale utgifter.

Drift og utvikling av vergemålsapplikasjonen utgjør en betydelig del av SRFs utgifter over kapittel 469 post 01. Utgifter til drift og utvikling, herunder prosjektene FUFINN, DIVE og NØK utgjør i underkant av 18 mill. kroner i 2022. Lønnskostnader til SRF medarbeidere som jobber med forvaltning av VERA er ikke medregnet i dette beløpet.

FOTNOTER FOR KAP 3

- 1 Statistikk fra NAV viser at andelen personer som mottok aldersperson har økt med 1,7 prosent fra 2021 til oktober 2022.
- 2 SRF implementerte samtalemotodikken «Med den andre FOR ØYE» i 2019. Dette er en formålsstyrt, prosessindelt metodikk for å forstå den andres vilje og gjennom dette støtte personen i å ta beslutninger for eget liv. Statsforvalteren fikk opplæring i metodikken i 2019.
- 3 Statistikk fra VERA
- 4 SRF omgjorde statsforvalterens vedtak helt eller delvis i 6 pst. prosent av sakene, og opphevet vedtaket i 13 pst. prosent av sakene for å returnere dem til statsforvalteren for ny behandling.
- 5 Ekstern leverandør ENSO
- 6 140 saksbehandlere hos statsforvalterne besvarte undersøkelsen
- 7 Boligene var i kommunene Bodø, Kristiansand og Hamar. Beboerne var alle mennesker med omfattende hjelpebehov og vedtak om tvangstiltak etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9.
- 8 LOV- 2022-06-17- 57 Lov om erstatning fra staten til voldsutsatte (Volderstatningsloven).
- 9 Gjelder voldsoffererstatningens øvre grense.
- 10 Grunnbeløpet per 1. mai 2022 var 111 477 kroner.
- 11 Fristen for års rapportering for tiltakene er 1. april påfølgende år, slik at rapporteringen for 2022 først vil foreligge i april 2023.
- 12 Oversikt over tildelingen finnes på <https://tilskudd.dfo.no/ordinin...>
- 13 Sakene omfatter frifinnelser, henlagte saker, saker det ikke ble tatt ut siktelse i, eller hvor kravet var foreldet.
- 14 <https://www.riksadvokaten.no/document/riksadvokaten-palegger-oyeblikkelige-tiltak-vedrorende-behandlingen-av-saker-om-botesoning/>
- 15 Saksnummer 20-094684TVI-OTIR/02
- 16 Ordningen er basert på sedvane siden 1814.
- 17 <https://www.nrk.no/nyheter/flere-konkurser-etter-at-koronastotten-opphorte-1.16270338>
- 18 Billighetserstatning er erstatning for varig medisinsk invaliditet. Det kreves at varig medisinsk invaliditet overstiger 15 prosent. Kompensasjonsordningen er kompensasjon for ervervsuførhet. Ved varig ervervsuførhet som følge av psykisk belastningsskade etter tjenesten kan veteranen ha krav på 35G-ordningen eller 65 G-ordningen.
- 19 Meld. St.14 (2020-2021)

**KAP 4: STYRING OG
KONTROLL I
VIRKSOMHETEN**

Internkontroll

SRF benytter mål- og resultatstyring som sitt overordnede styringsprinsipp. Risikovurderinger er en integrert del av styringen av SRF og virksomheten jobber systematisk med å bygge opp et hensiktsmessig system for helhetlig styring og kontroll. God internkontroll er sentralt for å sikre at SRF når målene, har en effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og overholder lover og regler.

Forebygging av feil og negative hendelser er vektlagt i SRFs internkontrollsystem. Det er etablert kontrollrutiner knyttet til konkrete oppgaver og aktiviteter for å fange opp avvik og forebygge uønskede hendelser. Kontrollaktivitetene er tilpasset virksomhetens risikobilde og egenart. For å legge til rette for at oppgaver gjøres riktig første gang er det blant annet utarbeidet retningslinjer for saksbehandling. Tydeliggjøring av roller, fullmakter og ansvarfordeling er sentrale element i vårt internkontrollsystem.

Samlet sett er internkontrollen i SRF tilstrekkelig for å nå virksomhetens mål, og for å sikre en effektiv drift i henhold til fastsatte lover og regler. Virksomhetens styring har vært tilfredsstillende og SRF har i hovedsak oppnådd alle vesentlige mål i 2022.

Det er ikke avdekket vesentlige svakheter i SRFs internkontroll i 2022.

I november 2022 gjennomførte Arkiverket tilsyn med hovedfokus på arkivorganisering og elektronisk arkivdanning, blant annet arkivplan, journalføring og fagsystemer. Riksarkivet konkluderer med at SRF er opptatt av notoritet og er bevisst sin rolle som forvalter av rettssikkerhet- og rettighetsdokumentasjon. SRF skal følge opp pålegg ved blant annet å oppdatere arkivplan og utarbeide bevarings- og kassasjonsregler i henhold til tidsfrister.

HR

SRF jobber kontinuerlig for å effektivisere oppgaveløsningen for å få best mulig ressursutnyttelse av tildelte midler. I 2022 har det vært lagt vekt på digitalisering og kompetanse- og bemanningsplanlegging. Mange av SRFs oppgaver krever mer enn en type kompetanse og det er sentralt at det legges til rette for arbeidsformer hvor medarbeidere bidrar på tvers av fag- og avdelinger. HR- arbeidet i SRF skal bidra til ønsket utvikling av virksomheten på områdene kompetanse, ledelse, endring/omstilling og arbeidsmiljø.

SRF har som mål å ha et inkluderende arbeidsliv der medarbeiderne skal speile mangfoldet i befolkningen og ha en variert erfaringsbakgrunn med hensyn til kjønn, alder, nedsatt

funksjonsevne, og etnisk bakgrunn. Disse forholdene blir vektlagt i rekrutteringsprosessene i virksomheten. SRF jobber kontinuerlig med å øke andelen menn i forbindelse med rekruttering.

Gjennom systematisk arbeid med strategisk bemanningsplanlegging arbeider SRF for å sikre at vi har rett kompetanse for å møte fremtidens behov. Også i 2022 har det vært en prioritert oppgave å stimulere til intern mobilitet i virksomheten. Å gi medarbeidere mulighet til å jobbe mer på tvers av fagfelt og avdelinger bidrar til faglig utvikling, økt effektivitet og bedre samhandling.

Medarbeiderskap er et sentralt tema i vår personalpolitikk. SRF vektlegger at medarbeidere og ledere må ta felles ansvar for å skape en effektiv arbeidsplass og et godt arbeidsmiljø i tråd med våre verdier STERK (Service, Tillit, Effektivitet, Respekt, Kvalitet).

Digitalisering

SRF er i prosess med å ta i bruk skytjenester både for å effektivisere drift og forbedre IKT-sikkerheten ytterligere. Et første skritt på veien har vært implementeringen av et nytt og mer moderne saks- og arkivsystem i 2022. Den nye skalerbare sak- og arkivløsningen kan tilpasses fremtidige arbeidsprosesser og legge til rette for videre digitalisering og krav til sikkerhet. Overgangen til nytt system har vært vellykket og det er SRFs vurdering at vi har fått et godt og sikkert saksbehandlingssystem som støtter opp om videre utvikling og forbedring av saksbehandling og sekretariatsfunksjoner.

Riksrevisjonen og Sivilombudet

SRF har ikke mottatt noen merknader fra Riksrevisjonen i 2022. Saker for Sivilombudet omtales under de respektive fagområdene.

Fellesføringer og øvrige krav fra regjering

Konsulentbruk i staten

SRF er en mellomstor virksomhet som vil være avhengig av å kjøpe tjenester på flere felt der vi ikke har og det ikke er hensiktsmessig at vi har spesialkompetanse. Vårt behov for spesialkompetanse vil som oftest være tidsavgrenset med unntak av avtaler knyttet til

drift og vedlikehold av IT-systemer. Behovet for kjøp av konsulenttenester vil variere fra år til år.

SRF inngikk i 2021 avtale med en leverandør om utarbeiding av nye nettsider, inkludert ny grafisk profil. Arbeidet har pågått i 2022 og bidratt til at nettsidene har blitt mer brukervennlige og tilpasset universell utforming.

SRF har også benyttet en ekstern konsulent som har fungert som prosjektstøtte for SRFs interne prosjektledere i prosjektene FUFINN og DIVE. Konsulenten har bidratt til en styrking av SRF interne kompetanse på prosjektgjennomføring og prosjektledelse.

SRF er opptatt av å styrke den interne kompetansen på ulike felt for å redusere sårbarhet og avhengighet av eksterne tjenester. Blant annet har SRF over tid arbeidet med organiseringen av IT-oppgaver. Ansvar og oppgaver er blitt tydeliggjort og det har vært

gjennomført betydelige kompetansehevende tiltak. Et av målene med dette arbeidet har vært å styrke den interne kompetansen og redusere avhengigheten av IT-konsulenttenester. Grunnet noe turnover blant IT-medarbeidere og utfordringer knyttet til rekruttering av nytt IT- personell, vil SRF måtte benytte seg av eksterne tjenester inntil en mer permanent løsning er på plass.

Øke antall lærlinger

SRF er godkjent lærebedrift tilknyttet OK-stat og har til enhver tid minst en lærling innen IKT-servicefag. SRF vurderer løpende om det kan være aktuelt å tilby lærlingplass også innenfor andre lærefag. I tillegg til lærlingplass, tilbyr vi også deltidsjobb og sommerjobb for studenter innen IT-fag, statsvitenskap og juss. Studentene bidrar både faglig og sosialt, og får på sin side verdifull erfaring fra praktisk juridisk og administrativt arbeid.

**KAP 5: VURDERING AV
FREMTIDSUTSIKTER**

I tildelingsbrevet for 2022 heter det at departementet ønsker å styrke arbeidet med den langsiktige utviklingen og styringen av justissektoren. I arbeidet med å gjøre en overordnet vurdering av risiko og mulighetsrom i et femårig perspektiv, har SRF viet oppmerksomhet til områdene effektivisering, digitalisering og hensiktsmessig oppfølging av lovendringer og nye oppgaver.

EFFEKTIVISERING OG DIGITALISERING

Offentlige tjenester må effektiviseres og utvikles i takt med at samfunnet endrer seg. For å ivareta SRFs samfunnsoppdrag må det legges grunnlag for effektivisering langs to hovedspor. Det ene handler om å prioritere de tiltakene som gir mest nytte for våre brukere. Det andre handler om å vurdere om det finnes mer effektive måter å utføre arbeidet på.

Ordningene SRF forvalter skal ivareta rettsikkerheten til brukerne. På vergemålsområdet har SRF prioritert utviklingen av prosjekter som FUFINN og DIVE hvor digitalisering er et verktøy for økt rettsikkerhet og effektivisering. For god fremdrift i disse prosjektene har det vært viktig at SRF har utviklet intern kompetanse og prioritert ressurser i virksomhetsstyringen. Samtidig har SRF i økende grad utfordringer med å beholde og rekruttere teknisk digitaliseringskompetanse. I likhet med flere andre offentlige virksomheter erfarer SRF at det på dette fagområdet en sterk konkurranse i dagens arbeidsmarked.

SRF kan tilby spennende utviklingsmuligheter og meningsfulle arbeidsoppgaver som å utvikle tjenester som har stor betydning for enkeltpersoner. SRF må jobbe aktivt for å redusere risiko knyttet til behov for teknisk kompetanse. Vergemålsapplikasjonen VERA har behov for oppgradering og vedlikehold av sentrale komponenter. For å opprettholde gode tjenester i vergemålsforvaltningen må ressurser til vedlikehold og utviklingsprosjekter balanseres på en best mulig måte.

Den demografiske utviklingen med flere eldre innebærer at flere vil ha behov for støtte til å ta beslutninger og gjennomføre disposisjoner. For å være rustet til å ivareta en eventuell økning i antall brukere forutsetter det at den gode utviklingen mot en mer effektiv og brukervennlig vergemålsforvaltning fortsetter.

Det at bruken av fremtidsfullmakter øker er en ønsket utvikling. Det er viktig at det finnes brukervennlige løsninger og egnede sikkerhetstiltak for opprettelse og bruk av fremtidsfullmakter. SRF er i gang med å utarbeide forslag til målsetting og rammer for videreutvikling av fremtidsfullmaktsordningen.

MIGRASJON

Globale forhold som krig og klimaendringer påvirker internasjonal migrasjon. Det siste året har det vært en firedobling i antall enslige mindreårige asylsøkere (EMA), med hovedvekt på flyktninger fra Afghanistan og Syria. Våren 2022 gjennomførte SRF en kartlegging av statsforvalternes kapasitet til å utvide representantkorpset ved en rask økning i antall EMA. Tilbakemeldingene tyder på at embetene relativt raskt vil kunne rekruttere og lære opp nye representanter.

Krigen i Ukraina har så langt hatt begrenset innvirkning på SRF sine samfunnsoppdrag. Kollektiv beskyttelse og et lavt antall ukrainske enslige mindreårige asylsøkere har medført begrenset ressursbruk på rettshjelp og representantordningen, og prognoser fra Utlendingsdirektoratet kan tyde på at denne tendensen vil vedvare. Et høyt antall fordrevne fra Ukraina vil over tid kunne påvirke flere samfunnsforhold, også ordningene SRF forvalter.

LOVENDRINGER OG NYE OPPGAVER

SRF er i en spennende utvikling og har i de senere år videreutviklet direktoratsfunksjoner og etablert flere sekretariatsfunksjoner. SRF er en virksomhet som er godt egnet til å ivareta ordninger som har til felles at de skal ivareta enkeltindividets rettsikkerhet. Det må legges til rette for at de samlede ressursene brukes mest mulig effektivt og at erfaringer fra utøvelse av andre sekretariatsfunksjoner utnyttes på en best mulig måte.

SRF bistår departementet i oppfølgingen av Rettshjelputvalgets utredning NOU 2020:5 Likhhet for loven – Lov om støtte til rettshjelp (rettshjelploven). I den anledning utreder SRF hva en eventuell ny økonomisk modell for behovsprøvd rettshjelp innebærer av utviklingsbehov for nye digitale løsninger og endring i saksbehandlingsrutiner. Det er viktig at oppgavene på feltet håndteres effektivt og brukervennlig, samtidig som hensynet til rettsikkerhet og personvern ivaretas. SRF har også påbegynt et arbeid med å gjøre informasjon om rettshjelpsordningen og ulike rettshjelpiltak mer tilgjengelig for det rettsøkende publikum. Det er viktig å legge til rette for at alle kan identifisere og ivareta sine rettslige interesser.

Det skal etableres en nyopprettet undersøkelseskommisjon for partnerdrap lagt til SRF i løpet av 2023. Partnerdrapskommisjonen skal gi et bedre kunnskapsgrunnlag for å forebygge drap. Det blir viktig at SRF har rett kompetanse og organisering for å sørge for en kvalitativ god undersøkelseskompetanse.

Prop. 46 L (2022–2023) Endringer i straffegjennomføringsloven (tilsynsråd for kriminalomsorga) ble fremmet for Stortinget 3. mars 2023. Det foreslås at sekretariatet skal lokaliseres til Vardø, som et nytt regionskontor under SRF. Videre prosess knyttet til dette forslaget er naturligvis en faktor som vil påvirke hvordan SRF skal ivareta sine arbeidsoppgaver i tiden fremover.

SRF forventer at den nye voldserstatningsloven på sikt vil gi raskere saksbehandling og færre restanser. Dette vil igjen frigjøre ressurser i KFV til restansebygging etter tidligere lov. Samtidig er SRF fra 1. januar 2023 blitt klageinstans og det må legges til rette for en god og effektiv behandling av klagesaker. Det pågår for tiden arbeid med å utarbeide utkast til høringsnotat om ny voldserstatningsforskrift hvor det er bedt om at forslaget bør tilrettelegge for digitale løsninger. Elektronisk samhandling mellom aktørene i straffesakskjeden (ESAS) er hovedsakelig et samarbeidsprosjekt mellom Domstolsadministrasjonen, Politidirektoratet og Kriminalomsorgsdirektoratet. ESAS skal bidra til sikker og effektiv utveksling av informasjon mellom aktuelle virksomheter i justissektoren. Det er behov for at SRF blir en del av Justishub for å sikre effektive

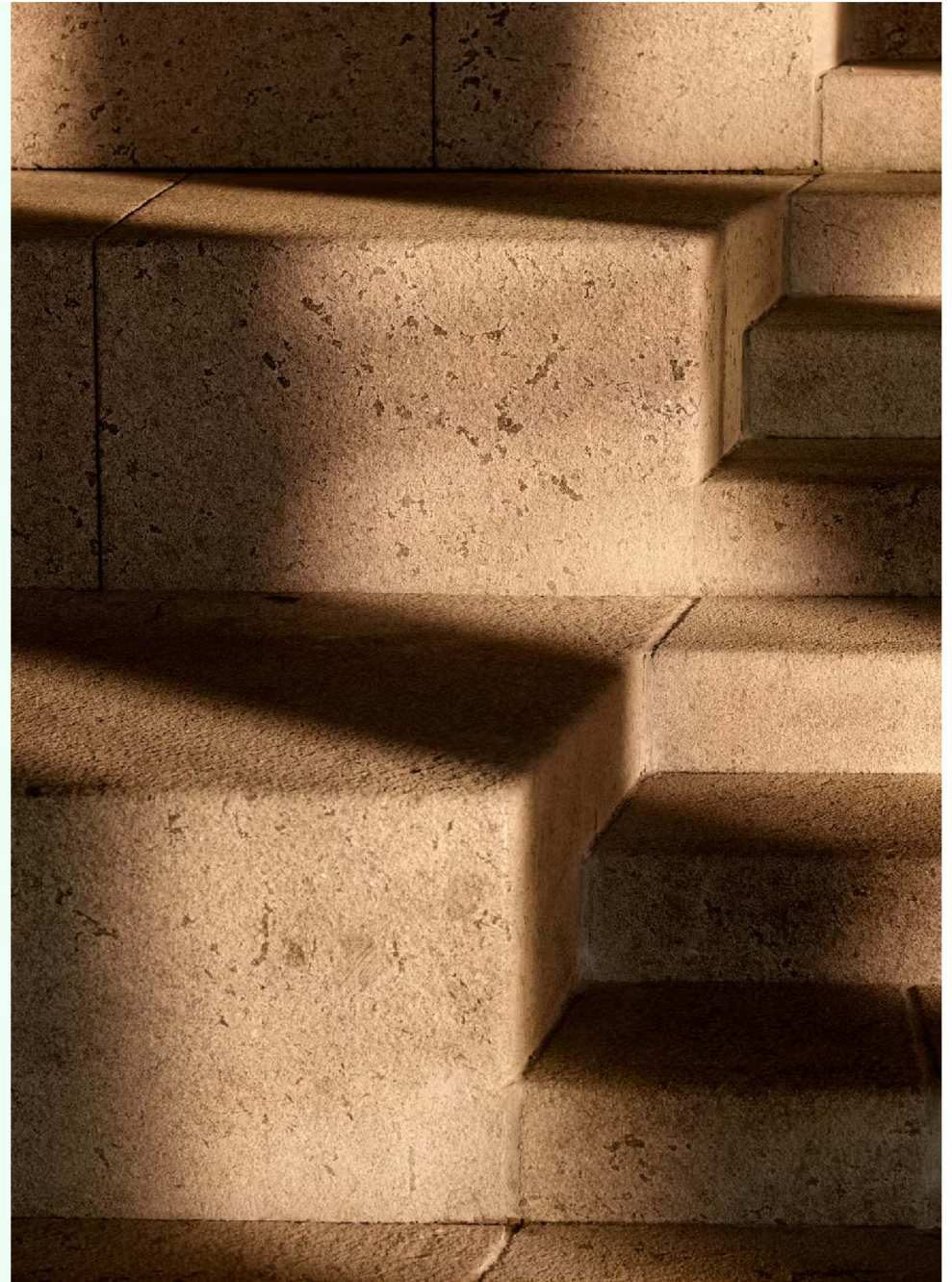
arbeidsprosesser og god informasjonssikkerhet for utviklingen av digitale tjenester for våre rettsområder i årene som kommer.

Nye oppgaver og utviklingstiltak krever i større grad at SRF legger til rette for god samhandling og koordinering med andre aktører og virksomheter. Dette er blant annet særlig viktig for å sikre en god overgang til ny voldserstatningslov i tiden fremover.

SRF innførte i 2022 et nytt sak- og arkivsystem og i denne prosessen er arbeidsformer blitt standardisert og effektivisert. I utøvelsen av sekretariatsfunksjonen for DRK er det behov for å vurdere om det er arbeidsformer som ennå ikke er tilstrekkelig digitalisert og effektivisert.

For at SRF skal prioritere de riktige tiltakene og arbeid mest mulig effektivt i årene som kommer må det legges vekt på å systematisere kunnskap for å løse oppgavene. SRF vil derfor søke å ta i bruk eksisterende forskning og utredning i enda større grad. Vi vil legge til rette for mer kunnskapsdeling og kompetanseutvikling. God styring, organisering og ledelse er viktig for en mest mulig kunnskapsbasert prioritering av tiltak og arbeidsformer.

KAP 6: ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommentarer årsregnskapet 2022

Formål

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) er et ordinært forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. SRF er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD).

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten, R-115 fra Finansdepartementet og de krav som er stilt fra JD. Jeg mener at regnskapet gir et dekkende bilde av SRFs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

SRFs driftsutgifter føres i hovedsak på kapittel 469 Vergemålsordningen post 01 Driftsutgifter og kapittel 473 Statens sivilrettsforvaltning post 01 Driftsutgifter.

Bevilgningen på kapittel 469 post 01 dekker driftsutgifter til Statsforvalteren (SF) og SRF på vergemålsområdet. Tildeling i 2022 var 268,23 mill. kroner, jf. oppstilling av bevilgningsrapportering og note A. Av disse er SF tildelt 225,6 mill. kroner. Samlet er det regnskapsført 263,32 mill. kroner på posten. Mindreforbruket utgjør 4,9 mill. kroner. SRFs mindreforbruk på 1,3 mill. kroner skyldes i hovedsak mottatte refusjoner samt en faktura som er bokført i 2022, men ikke har en kontanteffekt før i 2023.

Samtlige statsforvaltere med unntak av tre har et mindreforbruk. Størst mindreforbruk har Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Rogaland, med henholdsvis 1,34 mill. kroner og 1,08 mill. kroner. Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til mye utskiftninger av ansatte og utfordringer med å rekruttere nye medarbeidere. Rogaland har også hatt tidkrevende rekrutteringsprosesser som har medført at stillinger har stått ledige over lengre tid.

Statsforvalteren i Innlandet har overskredet tildelt budsjettamme med 0,5 mill. kroner. Merforbruket er og vil bli fulgt opp videre i styringsdialogen med statsforvalterne.

Tildeling over kapittel 473, post 01 var om lag 81,28^[1] mill. kroner, jf. oppstilling av bevilgningsrapportering og note A. SRF etatstyrer og tildeler driftsmidler til Kontoret for voldsoffererstatning (KFV). KFVs budsjettamme i 2022 var 25,5 mill. kroner^[2] og deres

regnskapsførte utgifter utgjorde 23,2 mill. kroner. SRF har regnskapsført 55,55 mill. kroner. Mindreforbruket på posten er totalt 2,43 mill. kroner.

KFVs mindreforbruk utgjør 2,32 mill. kroner og forklares med endringer i pensjonskostnader som det ikke var tatt tilstrekkelig høyde for og høy turnover som har gitt lavere lønnsutgifter enn forventet.

Disposisjonsmyndigheten for kap. 473 post 70 erstatning til voldsofre er delegert videre til KFV. Det er stilt 350 mill. kroner til disposisjon og utbetalt 374,19 mill. kroner i voldsoffererstatning i 2022. Merforbruket utgjør 24,19 mill. kroner og skyldes i hovedsak enkeltsaker med større utbetalinger mot slutten av året.

SRFs samlede driftsutgifter på kapittel 469, post 01 og kapittel 473, post 01 utgjorde 96,78 mill. kroner i 2022. Av rapporterte utgifter på kapittel 469, post 01 og 473, post 01 ble om lag 64 pst. anvendt til lønn og sosiale utgifter. Drift og utvikling av vergemålsapplikasjonen VERA utgjør en betydelig del av SRFs utgifter over kapittel 469, post 01 og er hovedårsak til at lønnsandelen er relativt lav.

SRF har innfridd inntektskravet på kr 5 000, jf. note 1 Driftsinntekter. Inntektene gjelder kursavgifter for B- kurs 2022/2023 (kurs i strafferett og straffeprosess) som blir arrangert av Den rettsmedisinske kommisjon. I tillegg har SRF mottatt inntekter for kurs i regi av Konkursrådet som er nettoført på kapittel 473, post 01 i henhold til føringer i Prop.1 S (2021-2022).

SRF har i perioden 2020-2022 fått tilsagn om medfinansiering til prosjektet «Vergemålsopplysninger integrert i Fullmaktsregisteret for innbyggere». I 2022 var belastningsfullmakten på inntil 16,98 mill. kroner på kapittel 0540 post 25. SRF har avgitt 15 mill. kroner til SF gjennom videredelegering av belastningsfullmakt. SRF har i tillegg fått tilsagn om medfinansiering til ny økonomisk komponent (NØK) i vergemålsapplikasjonen VERA på totalt 4,15 mill. kroner over to år. Belastningsfullmakt for 2022 var kr 150 000.

SRF har fullmakt til å belaste enkelte driftsutgifter til Den rettsmedisinske kommisjon^[3] på kapittel 466 *Særskilte straffesaksutgifter*, post 01 *Driftsutgifter*. I 2022 utgjorde de ovennevnte utgifter 15,78 mill. kroner.

Barne- og likestillingsdepartementet har stilt 8,5 mill. kroner^[4] til disposisjon over kapittel 854, post 22 til drift av Barnesakkyndig kommisjon og dens sekretariat. Regnskapsførte utgifter i 2022 er 8,14 mill. kroner.

SRF er tildelt 3,11 mill. kroner til drift av Intops over kapittel 1700 post 01. Det er et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner på posten som blant annet skyldes oppstart med nemndsmøter først i mars samt for sent innsendte godtgjørelseskrav og reiseregninger.

Det er utbetalt 32,52 mill. kroner i erstatning i anledning strafforfølgning over kapittel 471 post 72. Posten belastes også av andre aktører. Mindreforbruket er 30,66 mill. kroner. Totalt utbetalt erstatningsbeløp over denne posten vil variere mye fra år til år. Utbetalingene vil først og fremst avhenge av hvilke saker som har vært til behandling. Mindreforbruket i 2022 er blant annet knyttet til sakene som gjelder uriktig praktisering av EØS-regelverket og enkeltsaker med høye erstatningskrav som foreløpig ikke er avsluttet.

På kapittel 471, post 73 *Stortingets rettfærdsvederlagsordning*, er det utbetalt 29,2 mill. kroner i 2022 som er en liten økning sammenliknet med 2021.

Rapportert mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.22 kr 6 328 220.

Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværende består av. Foruten rapportert mellomværende med statskassen har SRF utestående fordringer og leverandørgjeld som ikke er inn/utbetalt og derfor ikke framkommer som utgift i årsregnskapet, jf. opplysninger om avregning med statskassen i note 7.

I leverandørgjeld inngår utgifter med fakturadato i 2022 og med forfallsdato i 2023. Omfatter tjenester som skulle mottas i 2023, herunder husleie for 1. kvartal 2023. Kortsiktig gjeld i regnskapet er høyere i år enn tidligere år grunnet at de siste fakturaene fra 2022 til SPK ikke ble betalt før i 2023, dette ble resultatført som tidligere år i internregnskapet, men har ingen kontanteffekt.

Virksomheten står oppført med kapitalposter i statens kapitalregnskap, og dette vises derfor i note 7.

Nasjonalt sikkerhetsfond- vergemål

SRF forvalter også Nasjonalt sikkerhetsfond - vergemål. Vi viser her til avlagt årsregnskap 2022 for fondet som legges ut på SRFs nettsider når revisjonen er slutført.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor for SRF. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetningen vil foreligge per 1. mai.

Oslo, 15. mars 2023

Siv Hallgren
direktør

Prinsippnote - Årsregnskap

Årsregnskapet for SRF er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelsene om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet skal følge kalenderåret (ettårsprinsippet).
- Regnskapet skal inneholde alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet).
- Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet.
- Utgifter og inntekter skal føres i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet)

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

SRF er tilknyttet Statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapportering

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger SRF står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som SRF har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). SRF har fullmakt til å regnskapsføre utgifter over kapittel 470 post 01 og 72, kapittel 471, post 71,72 og 73 samt kapittel 466, post 01 som ikke er tallfestet i tildelingsbrev. Flere av postene belastes også av andre aktører. Det vises dermed ikke i kolonnen for samlet tildeling. Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser SRF står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter og tildelinger bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og tildelingen vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene og tildelingene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapportering

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall SRF har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. SRF har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen Spesifisering av bokført avregning med statskassen. Notene viser forskjellen mellom beløp SRF har bokført på

eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp SRF har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

SRF har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Årsregnskap

FOTNOTER FOR KAP 6

1 Beløpet inkluderer i tillegg til tildelt beløp for 2022, også overført beløp fra 2021.

2 Beløpet inkluderer KfVs tildelte beløp 2022 samt overført beløp fra 2021.

3 Godtgjørelser for saksarbeid, reise- og kursutgifter.

4 Beløpet inkluderer i tillegg til tildelt beløp for 2022, også overført beløp fra 2021

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2022

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift
0400	Justis - og beredskapsdepartementet	01	Undersøkelseskommisjonen for partnerdrap	A, B	1 000 000	682 702	317 298
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m	01	Den rettsmedisinske kommisjon		-	15 785 302	-
0470	Fri rettshjelp	72	Tilskudd til spesielle rettstiltak		-	67 527 500	-
0473	Statens sivilrettsforvaltning	01	Driftsutgifter SRF	A, B	81 284 000	55 553 204	25 730 796
1700	Forsvarsdepartementet	21	Bevilgning Forsvarsdepartementet	A, B	3 111 000	2 288 144	822 856
0469	Vergemålsordningen	01	Driftsutgifter	A, B	268 231 000	41 234 454	226 996 546
0470	Fri rettshjelp	01	Fri rettshjelp		-	151 224	-
0471	Statens erstatningsansvar	71	Statens erstatningsansvar		-	171 826	-
0471	Statens erstatningsansvar	72	Erstatning i anledning strafforfølgning		-	32 527 358	-
0471	Statens erstatningsansvar	73	Rettsferdsvederlag		-	29 186 250	-
0540	Digitaliseringsdirektoratet	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter		-	1 796 840	-
0854	Tilak i barne- og ungdomsvernet	21	Barnevernets tvisteløsningsnemnd	A, B	200 000	189 427	10 573
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	22	Barnesakkyndig kommisjon	A, B	8 548 000	8 148 329	399 671
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva i staten		-	6 855 394	-
<i>Sum utgiftsført</i>					<i>362 374 000</i>	<i>262 097 953</i>	<i>254 277 740</i>

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling**	Regnskap 2022	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3473	Statens sivilrettsforvaltning	01	Diverse inntekter		5 000	355 750	350 750
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		0	188 620	-
5700	Folketrygdens inntekter	72	Folketrygdens inntekter		0	10 656 557	-
<i>Sum inntektsført</i>					<i>5 000</i>	<i>11 200 927</i>	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

250 897 026

Kapitalkontoer

60087101	Norges Bank KK /innbetalinger					3 623 355	
60087102	Norges Bank KK/utbetalinger					-252 173 273	
704482	Endring i mellomværende med statskassen					-2 347 107	
<i>Sum rapportert</i>						<i>0</i>	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2022	2021	Endring
0	Mellomværende med statskassen	-6 328 220	-3 981 113	-2 347 107

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
040001		1 000 000	1 000 000
046901		268 231 000	268 231 000
047301	2 309 000	78 975 000	81 284 000
347301		-5 000	-5 000
0473070		350 000 000	350 000 000
085421		200 000	200 000
085422	376 000	8 172 000	8 548 000
170 021		3 111 000	3 111 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Utgiftsført av andre iht. til tildeling	Merutgift(-)/ mindre-utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindre-inntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
047301*	"kan overføres"	25 730 796		23 303 752	2 427 045				2 427 045	3 948 750	2 427 045
047370**	"overslagsbevilgning"	-	-	-	-	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	-	-	-
046901***	"kan overføres"	226 996 546		222 087 452	4 909 094				4 909 094	13 411 550	4 909 094
085421****	"kan overføres"	10 573			10 573				10 573	10 000	10 000
085422****	"kan overføres"	399 671			399 671				399 671	408 600	399 671
054025*****	"kan overføres"	Ikke aktuell			Ikke aktuell				Ikke aktuell		
170021****	"kan overføres"	822 856			822 856				822 856	155 550	155 550
040001*	"kan overføres"	317 298			317 298				317 298	50 000	50 000

Forklaring til bruk av budsjetfullmakter

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) har fullmakt til å bruke standard refusjon av lønnsutgifter til å overskride utgifter og har i 2022 mottatt totalt 2,23 mill. kroner i refusjoner.

Tildelt til andre virksomheter

Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) og Statsforvalteren (SF) tildeles midler til drift over kapittel 473 post 01 og kapittel 469 post 01. Virksomhetene har ansvar for regnskapsføring, rapportering til statsregnskapet samt avleggelse av årsregnskap for de tildelte midler.

*SRFs samlede tildeling på kapittel 473 post 01 er 81,28 mill.kr. KFV er i 2022 tildelt 25,5 mill.kr inkludert overført beløp fra 2021. KFVs rapporterte regnskapsførte utgifter for 2022 er 23,2 mill.kr. Totalt er mindreforbruket på 2,42 mill.kr. på kapittel 473 post 01. Dette gjenspeiles i kolonnen mulig overført beløp beregnet av virksomheten. SRF vil søke om overføring til 2023. I tillegg har Justis - og beredskapsdepartementet regnskapsført 0,089 mill.kroner på posten, ref justering av tildelt beløp supplerende tildelingsbrev nr 4.

**Justis - og beredskapsdepartementet har stilt 350 mill. kroner til disposisjon til SRF over kapittel 473 post 70 erstatning til voldsofre. SRF har delegert disposisjonsmyndigheten videre til KFV. KFV har belastet posten med 374 ,19 mill. kr. Merforbruket på posten er 24,19 mill.kroner.

***Justis og beredskapsdepartementet har stilt 268,23 mill. kroner til disposisjon over 469 post 01. SF har i 2022 fått tildelt 225,6 mill. kroner. SRF og SF regnskapsførte utgifter utgjør 263,32 mill. kroner. Mindreforbruk på posten utgjør 4,9 mill. kroner. Dette gjenspeiles i kolonnen mulig overført beløp beregnet av virksomheten. SRF vil søke om overføring til 2023.

*SRF er tildelt 1 mill.kroner over kapittel 400 post 01 til å forberede etablering av partnerdrapkommissjonen. Mulig overført beløp er 0,05 mill.kroner.

Tildelinger fra andre departement:

****Barne- og likestillingsdepartementet har stilt følgende bevilgning til disposisjon for Statens sivilrettsforvaltning (SRF): 8,5 mill.kr. på kapittel 854 post 22 som skal benyttes til saks- og driftsutgifter til Barnesakkyndig kommisjon og dens sekretariat samt 0,2 mill. kroner på kapittel 854 post 21 for drift - og saksutgifter til Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Mulig overført beløp er 0,4 mill.kroner.

****Forsvarsdepartementet har over kap.1700 post 21 stilt en bevilgning på 3,11 mill.kroner til disposisjon for drift av sekretariat og klagenemnda for kompensasjon og billighetserstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner. Mulig overført beløp er 0,15 mill.kroner.

Belastningsfullmakter fra andre virksomheter:

*****SRF har belastningsfullmakt på inntil 17,13 mill. kroner på kapittel 0540 post 25 i 2022. SRF har avgitt 15 mill. kroner til SF i 2022 gjennom videredelegering av belastningsfullmakt. Totalt er det regnskapsført 16,79 mill.kroner i 2022.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2022

	Note	2022	2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Salgs- og leieinnbetalinger	1	540 250	746 000
Andre innbetalinger	1	1 000	1 000
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		541 250	747 000
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	86 459 162	85 446 437
Andre utbetalinger til drift	3	39 555 964	39 698 901
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		126 015 125	125 145 337
Netto rapporterte driftsutgifter		125 473 875	124 398 337
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	17 109
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	17 109
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		0	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		0	-17 109
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	5	94 550	303 913
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		94 550	303 913
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	129 412 934	103 643 210
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		129 412 934	103 643 210
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Grupplivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		94 070	91 054
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		10 656 557	10 512 337
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		6 855 394	7 066 305
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-3 895 233	-3 537 085
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		250 897 026	224 183 440
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2022	2021
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-4 661 405	-3 987 212
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse****		-1 672 692	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		5 877	19 099
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		0	-13 000
Sum mellomværende med statskassen	7	-6 328 220	-3 981 113

**** I forbindelse med omleggingen av pensjonspremiemodellen til SPK i 2022, ble også faktureringen fra SPK lagt om. I 2021 hadde faktura for pensjonspremie for 6. termin betalingsfrist i desember, mens pensjonspremie for 6. termin i 2022 ble fakturert i desember med betalingsfrist i januar 2023. Pensjonsutgiften etter omleggingen av pensjonspremiemodellen skal fremdeles være lik fakturert pensjonspremie fra SPK. Balansekontoe koblet mot mellomværende med statskassen benyttes for å utgiftsføre terminfaktura for 6. termin 2022 og eventuell tilleggsfaktura fra SPK, selv om disse ikke er betalt i 2022, jf. henholdsvis rundskriv R-118 Regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter og rundskriv R-8/2022 Regnskapsføring av ikke utbetalte lønnsmidler ifm. lønnsoppgjøret 2022 og konsekvenser av manglende rapportering i november for fakturering og regnskapsføring av pensjonspremie fra SPK.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
	0	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekter fra undervisningsoppdrag	362 500	746 000
Kursinntekter Konkursrådet	177 750	0
Sum salgs- og leieinnbetalinger	540 250	746 000
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	1 000	1 000
Sum andre innbetalinger	1 000	1 000
Sum innbetalinger fra drift	541 250	747 000

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	50 827 839	49 575 763
Arbeidsgiveravgift	10 656 557	10 512 337
Pensjonsutgifter*	3 919 598	5 684 503
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-2 232 903	-1 501 058
Andre ytelser**	23 288 072	21 174 891
Sum utbetalinger til lønn	86 459 162	85 446 437

Antall utførte årsverk: **67** **69**

*For regnskapsåret 2021 benyttet virksomheten en forenklet modell for premiebetaling, noe som innebar betaling av en fast premiesats for arbeidsgiverandelen på 12 prosent.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspreiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler alle statlige virksomheter en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Pensjonspremien for 2022 er basert på en oppdatert årsprognose fra SPK. I denne prognosen er det benyttet lik lønnsvekst for alle ansatte i beregningen av pensjonspremie i stedet for individuell lønnsvekst. Dette skyldes at individuelle lønnspåslag ikke var klar i tide til å bli inkludert i terminfakturaen for 6. termin 2022 fra SPK. Virkningen av individuelle lønnspåslag vil derfor først inngå i premiefakturaen for 1. termin 2023. Bruk av oppdatert årsprognose for regnskapsføring av pensjonspremie i 2022 gir følgelig ikke et helt riktig bilde av faktisk pensjonspremie i 2022. Faktisk pensjonspremie for 2022 og 2023 blir riktig totalt sett, men fordelingen mellom de to regnskapsårene vil ikke være helt presis.

** Nærmere om andre ytelser. Utgjør i hovedsak godtgjørelser utbetalt til medlemmer av eksterne organ hvor SRF har sekretariatsfunksjon.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	5 950 576	5 827 079
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 098 747	1 677 046
Mindre utstyrsanskaffelser	514 328	2 489 672
Leie av maskiner, inventar og lignende	2 219 294	0
Kjøp av konsulenttjenester	5 417 636	8 256 855
Kjøp av andre fremmede tjenester	17 373 279	17 742 932
Reiser og diett	1 491 837	513 840
Øvrige driftsutgifter	4 490 266	3 191 477
Sum andre utbetalinger til drift	39 555 964	39 698 901

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2022	31.12.2021
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	17 109
Sum innbetaling av finansinntekter	0	17 109
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2022	31.12.2021
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	94 550	303 913
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	94 550	303 913

* SRF har mottatt retur av erstatningsutbetalinger i 3 saker- totalt 94 550.

Hovedårsak er at advokat ikke har lyktes med å få kontakt med sin klient. Da dette gjelder utbetalinger foretatt i tidligere regnskapsår er inntekten ført på konto 8480 tilfeldige inntekter kapittel 5309 post 29 ymse.

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2022	31.12.2021
Statens erstatningsansvar	171 826	
Erstatning i anledning strafforfølgning	32 527 358	18 255 458
Rettshjelpstiltak	67 527 500	59 810 002
Rettferdsvederlag (2309)	29 186 250	25 577 750
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	129 412 934	103 643 210

Note 7 - Sammenheng statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

		31.12.2022	31.12.2022	
		Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler				
	Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
	Obligasjoner	0	0	0
	<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Omløpsmidler				
	Kundefordringer	56 750	0	56 750
	Andre fordringer	0	0	0
	Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
	<i>Sum</i>	<i>56 750</i>	<i>0</i>	<i>56 750</i>
Langsiktig gjeld				
	Annen langsiktig gjeld	0	0	0
	<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld				
	Leverandørgjeld	-4 782 141	0	-4 782 141
	Skyldig skattetrekk	-4 661 405	-4 661 405	0
	Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
	Annen kortsiktig gjeld	-546 294	-1 666 815	1 120 521
	<i>Sum</i>	<i>-9 989 839</i>	<i>-6 328 220</i>	<i>-3 661 619</i>
Sum		-9 933 089	-6 328 220	-3 604 869

KONTAKTINFORMASJON

Tlf: 22 99 13 25

(Åpent fra kl. 12.30–14.30)

post@sivilrett.no

Statens sivilrettsforvaltning

PB 2105 Vika

0125 Oslo

Organisasjonsnummer: 986 186 999